

**CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MÜZİKLİ OYUN VE MÜZİKALLERİNDEN
SEÇİLMİŞ ŞARKILARIN SES EĞİTİM SÜRECİNDE EĞİTİM MATERYALLERİ
OLARAK KULLANILABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ**

YONCA YÜKSEL

Cumhuriyet Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Müzik Anabilim Dalı İçin
Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Olarak Hazırlanmıştır.

Tez Danışmanı
Prof. Suna ÇEVİK

SİVAS
5 EYLÜL 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yonca Yüksel tarafından yapılan bu çalışma jürimiz tarafından Müzik Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Prof.Suna ÇEVİK

Prof.Dr. Ş.İlknur OKATAN

Yrd.Doç.Erol BAŞARA

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2006

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Nevzat GÜLDİKEN

TEŐEKKÖR

Değerli Öğretmen Sayın Suna Çevik;

İdealist Eğitimci kimliğiniz, her zaman takdir edilen ve örnek alınan dengeli, düzeyli, yalın kişiliğiniz ve sıcacık kalbinizden yüzünüze yansıyan tebessümlerinize size lisans yıllarımdan bu güne kadar kazandırdığınız her şey için çok teşekkür ederim.

Bu çalışma için gösterdiğiniz özen, hassasiyet, emek ve zaman içinde ayrıca teşekkür ediyorum. Her daim sizi saygı ve sevgiyle anacağım.

Bu araştırma için kaynaklarından faydalanmamı sağlayan değerli hocam Nedim Yıldız'a da çok teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş şarkıların Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nın ses eğitimi programlarında belirlenen hedeflere yönelik olarak; hedef davranışların gerçekleştirilmesinde eğitim sürecinde ses eğitimi materyalleri olarak kullanılabilirliğinin incelenmesi ve dolayısıyla bu derslere ilişkin repertuarların çeşitlendirilip zenginleştirilmesine katkıda bulunmaktır.

Araştırmanın evreni Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunları içinde yer alan şarkılardan oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise, çalışma evreninde yer alan müzikli oyunlar arasından geniş bir araştırma sonucu ulaşılabilen oniki oyundan seçilmiş onbeş şarkı oluşturmaktadır. Bu amaca yönelik betimsel çerçevede ele alınmış kaynak taraması, uzmanların ders ortamında gerçekleştirdikleri uygulama ve gözlemler sonucu yanıtladıkları anket tekniğine başvurulmuş ve değerlendirilmiştir. Şarkılar ses eğitimi programları hedef davranışlara uygunluğu açısından, metinlerin anlam, içerik yönünden, müzikal ve teknik becerileri kazandırma boyutları bakımından belirlenen ölçütlerde, uzmanlar yardımıyla oluşan bulgular, tablolastırılarak yorumlanmıştır. Anket yöntemi ile toplanan veriler üzerinde frekans ve yüzde işlemleri uygulanmıştır.

ABSTRACT

The purpose of this investigation is to examine the usefulness of sound education materials and to contribute to varify and enrich the repertoires for the classes as the sound education materials to perform the expected behaviors during the education and according to the targets that aimed to the vocal pedagogy programmes of Departments of Music Education in the Faculties of Education

The scope of the investigation is consist of the songs which are in the plays with Turkish song of the Republican Period.

For example, at the end of the investigation, fifteen songs were chosen from twelve plays with music including the investigation. For this purpose, descriptively dealt with source analysis, the applications done by the specialists in the course and the public survey replied at the end of observation were applied and evaluated. The songs were interpreted in regards to the meaning, content, prosodi of texts and their characteristics of musical and technical ability. The findings were scheduled and interpreted. The frequency and percentage procedures were applied on the public survey and data collected.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEŞEKKÜR.....	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV-V
KISALTMALAR CETVELİ	VI
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	VII-VIII

BÖLÜM 1

GİRİŞ.....	1
1.1 Müzikli Sahne Sanatları.....	1
1.2 Opera.....	2
1.2.1 İngiltere’de Ballad Opera.....	5
1.2.2 Singspiel.....	6
1.3 Operet’in Doğuşu.....	6
1.3.1 Osmanlı Tanzimat Dönemi’nde Operet.....	8
1.3.2 Osmanlı Meşrutiyet Dönemi’nde Operet.....	10
1.4 Darülbeydi’den Günümüze Türk Müzikli Oyunları.....	11
Problem Durumu.....	20
Amaç.....	22
Önem.....	23
Sayıtlılar.....	23
Sınırlılıklar.....	24
Tanımlar.....	24
BÖLÜM 2.....	25
YÖNTEM.....	25
2.1 Araştırmanın Niteliği.....	25

2.2 Araştırmanın Evreni.....	25
2.3 Araştırmanın Örneklemi.....	25
2.4 Verilerin Toplanması.....	27

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM.....	28
------------------------	----

BÖLÜM 4

4.1 Sonuçlar.....	79
4.2 Tartışma.....	84
4.3 Öneriler	86

KAYNAKÇA

EKLER

Ek I

Ek II

KISALTMALAR CETVELİ

T	TAMAMEN
B.Ö.	BÜYÜK ÖLÇÜDE
K	KISMEN
H	HİÇ
LEG.	LEGATO
N.LEG.	NON LEGATO
STAC.	STACCATO
A/O	ALT/ORTA
O/Ü	ORTA/ÜST
A/O/Ü	ALT/ORTA/ÜST
G.Ü.G.E.F	GAZİ ÜNİVERSİTESİ GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
U.Ü.B.E.F	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ BURSA EĞİTİM FAKÜLTESİ
B.İ.B.Ü.E.F	BOLU İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
S.D.Ü.B.E.F	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ BURDUR EĞİTİM FAKÜLTESİ
S.Ü.E.F	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
P.Ü.E.F	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
K.Ü.E.F	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 2.1 Örneklemede Yer Alan Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından Seçki

Çizelge 3.1 Bedensel ve Zihinsel Hazırlanma Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.2 Şarkıların Bireye Doğru Solunum Alışkanlığı Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.3 Şarkıların Soluk Basıncını Güçlendirme Soluğu Farklı Kuvvetlerde ve Biçimlerde Kullanma Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Veriler

Çizelge 3.4 Şarkıların Cümleme İçin Gerekli Olan Soluk Denetimini Gerçekleştirme Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.5 Şarkıların Bireye Ses Soluk Bağlantısı Kurma ve Güçlendirme Durumuna Etkileri ile İlgili Görüşler

Çizelge 3.6 Şarkıların Sesi Doğru Yerde Doğru ve Temiz Olarak Üretme ve Geliştirme Durumuna Etkileri ile İlgili Veriler

Çizelge 3.7 Şarkıların Seslendirmesinde ve Yorumlanmasında Hangi Söyleyiş Biçimlerinin Kullanılmasının Etkili Olabileceğine İlişkin Görüşler

Çizelge 3.8 Şarkıların Seslendirilmesinde Kullanılan Registerlere İlişkin Veriler

Çizelge 3.9 Şarkıların Register Bağlantılarını Kurmadaki Etkinlik Derecesine İlişkin Görüşler

Çizelge 3.10 Şarkıların Dili Açık Anlaşılır Kullanma ve İyi Ekleme Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.11 Şarkılarda Yer Alan Sözcüklerin Anlamlarına Uygun Tonlama ve Vurgulama ile Seslendirme Becerisi Kazandırma Durumunun Etkililiğine İlişkin Veriler

Çizelge 3.12 Şarkılarda Yer Alan Sözcüklerin Halk Dili İle Kullanıma ve Anlamsal İçeriğinin Uygun Bulup Bulmama Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.13 Şarkıların Nüans İfade ve Hız Gibi Müziksel Davranışları Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

Çizelge 3.14 Şarkıların Müziksel Duyarlılığı Geliştirme Durumuna Etkileri İle İlgili Görüşler

Çizelge 3.15 Şarkıların Makamsal/Modal Yapılardaki Eserleri Seslendirme Becerisine Etkileri ile İlgili Görüşler

Çizelge 3.16 Şarkıların Repertuarı Çeşitlendirme ve Zenginleştirme Durumuna İlişkin Veriler

Çizelge 3.17 Şarkıların Türk bestecilerine Ait Yapıtların Eksikliğini Giderme Durumuna Katkıları ile İlgili Görüşler

Çizelge 3.18 Şarkıların Oyunlaştırılarak Uygulanmasının Ses Eğitimi Hedeflerini Gerçekleştirmeye Yönelik Katkılarına İlişkin Görüşler

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırma probleminin temelini oluşturan sahne sanatlarından, tiyatro, müzik, plastik sanatlar ve balenin bireşimiyle oluşturulan opera ve türleri, müzikli oyun ve operetin (singspiel) doğuşu, gelişimi (bu türlerin önemli bestecileri ve ilgili kavramları), Osmanlı Tanzimat ve Meşrutiyet dönemleri müzikli oyunları, Darülbeytî'de operet dönemi ve Cumhuriyet dönemi müzikli sahne oyunları(operet-müzikal) konularında pek çok kaynak taranmış, ilgili yayınlar incelenerek bu türlerin seçkin örneklerine yönelik bilgiler verilmiştir. Daha sonra araştırma problemi tanımlanarak, amaçlar, önem, sayıtlılar, sınırlılıklar belirtilmiş ve kullanılan terimlerin kısa tanımlarına yer verilmiştir.

1.1 MÜZİKLİ SAHNE SANATLARI

Sahne görkemli ve büyüleyicidir. Göreceli bakışlarla öznel algı içinde bir biçimi ve duruşu vardır. Duyguların ağırlığını taşımanın yanı sıra insan tutkularının sergilendiği, özgün biçimi, herkesin kalbinde olan bir tablodur(Lenoir 2004,S160). Birbiriyle sürekli alışveriş içinde olan üç sanat dalı, tiyatro, bale ve müzik, tarih öncesinden bugüne sahne üstünde seyirci ile buluşmaktadır.

“Plastik sanatlardan biri olan bale, bir duyguyu bir düşüncüyü iletmek, bir öykü anlatmak ya da salt hareketten alınacak haz için, bedeni, genellikle müzik eşliğinde hareket ettirme sanatı olarak “Duyguları müzik eşliğindeki dans ve jestlerle anlatır: Bale yapıtları yüzyıllar içinde gelişen ve koreografi denilen akademik dans tekniğinin kurallarına göre düzenlenir”(Sözer,S75).

Barın'a(1999,S1)göre “Dans fiziksel varlığı olmayan, yalnızca dansçıların bedeninde yaşayan ve onlarla birlikte ölen bir sanattır.”

“Müzik ve dans İtalya'daki törenlerin, festivallerin ve teatral gösterilerin ayrılmaz bir parçasıydı. Müzik 1600'den önce, en göze çarpan biçimde intermezzide görüldü. Müzik aynı zamanda sahne değişimleri süresince sahneleri birbirine bağlamak ve istenmeyen seslerin duyulmasını engellemek için çalındı. Dansın teatral eğlencelere çok şey kattığını ve balenin temellerinin bu döneme dayandığını biliyoruz”(Brockett 1923,S157).

Fonetik sanatlar grubunda yer alan tiyatro birleşik bir sanattır ve içinde dansın kendine has bir özelliği vardır. Şener'e(2003,S7)göre;“Müziğin ve dansın oyuna katkısından çok, sözün, müziğin ve dansın dramatik anlamı birlikte üretmesi olmalıdır. İlkel insan, doğaüstü güçleri etkilemek için yaptığı, bu bakımdan yaşamsal önemi olan kut törenlerinde, bu üç asal anlatım yöntemini iç içe kullanmış, Antik Yunan'da seyirci önünde ciddi bir sanatsal gösteri olarak sunulan ilk Tragedya ve komedyaaların da tartımla ve melodi ile yoğrulmuş olduğunu biliyoruz.”

Sachs'a(1965,S3) göre;“Musiki şarkı söylemekle başladı. Kendi sesine düzenli bir biçim vermek isteyen şarkıcı iki değişik, daha doğru bir deyimle, iki zıt anlatım yolu buldu. Biri sözlerin egemen olduğu, sesin salt bir araç gibi kullanıldığı, basit, bitevi şarkı söyleme yolu; Bu yol sözün doğurduğu logogenik, yoldur. Öbürü, sözlere çok az bağlı taşkın, gücün, kızgınlığın, gerginliğin başıboş bırakılması ile ortaya çıkan musikidir. Buna, pathogenik, coşkunun doğurduğu diyoruz.”

Bu coşkuyu taşıyan tiyatro oyunları içinde yer alan şarkıların anlatımsal olduğunu ,oyuna akıcılık kattığını, oyunu tatlandırarak ve zenginleştirerek eğlenceli kıldığını, finalinde yer alarak oyunu etkili bitirdiğini, akmosfer yarattığını dile getiren Erkek'in(1970,S85)yanı sıra, tiyatrodaki müziğin, sadece gösterim yapan enerjilerle bağıntılı olarak varolabileceğini belirten Brook'un(2004,S30) düşüncelerinden de anlaşılacağı gibi, tiyatro oyunları içinde yer alan müzik ve şarkıların gerekli ve önemli bir yerde olduğu, gösterinin bileştirilmiş diline katılıp, kendine ait özel bir dilinin bulunmadığı görülmektedir.

1.2 OPERA

“Opera iki sanat dalının temeli üzerinde yükselmiştir. Tiyatro ve Müzik. Ancak opera bu iki sanat dalının üst üste getirilmesi ya da birbirine yapıştırılması değildir. Tiyatro ve müziğin kaynaştığı, edebiyat, özellikle şiir ve plastik sanatların güç verdiği bir sanat birleşimidir opera”(Say1997,S165).

C.M.Altar'a(1975,S6)göre; “İnsan eliyle meydana gelmiş ve güzel sanatlar adıyla nitelenmiş olan yaratışlar arasında pek tabi olarak yalnız opera sanatı, organik bileşimin olağanüstü bir örneğini vermiştir. Opera sanatının –müziğin geniş ölçüdeki egemenliğinden etkilenecek tiyatro sanatının tam gelişimini elde etmiş bir yaratma olduğu muhakkaktır.”

Richard Wagner, başta müzik ve şiir olmak üzere güzel sanatların tümünün operalardaki güçlü bileşimine “Sanatlar Bileşimi”(Gesamtkunstwerk) adını vermiştir.

“Opera sanatında yer alan herşey, müziğin aracılığıyla yalnız idealize edilmekle kalmaz, gerçek hayatta olduğundan daha çok mübalağalı ölçülerde ifade edilir ve opera, böylesine bir yaratma olmasından dolayıdır ki, konuyu, öteki sanatlarla kıyaslanamayacak oranda güçlendiren bir sanat olmanın önemini taşır”(Altar1975,S9).

“Latince opus(yapıt)sözcüğünden gelen, sözcük anlamı “eser” olan operanın isim olarak kullanılışı ancak 1800’lerde yani ilk yaratılışından(1600)iki yüzyıl sonra kabul edilmiştir”(Dönmez 2003,S474).

Meyvelerini 17.yüzyılda vermiş olmasına karşın Renaissance, Opera türünü ortaya çıkaran ve geliştiren bir çağ olarak tanınır(Tuncay1997,S365).Rönesans’ın başlıca merkezlerinden biri olan Floransa, çağımız müzik ve sahne eserlerinin de beşiği sayılır(Yener1983,S11).

“Floransa’da Kont Giovanni Bardi’nin evinde toplanan besteciler, şairler ve şarkıcılar grubunun(bu gruba Camerata denir),eski Yunan tiyatrosunu örnek alarak bir müzik-tiyatro türü ortaya çıkarmalarında İtalyan Renaissance’nin etkisi görülmektedir”(Mimaroglu1999,S33).

“En eski opera, Jacopo Peri’nin Dafne’sidir.Ottavio Rinuccini’nin sözlerini yazmış olduğu eser,1597 karnavalı sırasında,Jacopa Corsi’nin Floransa’da Arno nehri kıyısındaki sarayında Toscana Dükası Fernando’nun bulunduğu en önemli sanat ve toplum olayı olarak çalınıp söylenmişti”(Sachs1965,S136).Bu eser günümüze kadar saklanamamış, notaları kaybolmuştur.

Finkelstein’a(2000,S31) göre; Opera “Yeni bestelenmiş dram, on altıncı yüzyılın dönüm yıllarında Floransa ve Venedik’te şiirin şarkı biçiminde söylendiğini bildiğimiz klasik Yunan dramının “yeniden dirilişi” olarak, adeta ilkçağın otoritesini kuşanmış bir biçimde ortaya çıktı. Bunun en popüler müzikli eğlence olduğu anlaşıldı; birkaç yıla kalmadan Venedik’te yedi opera açıldı. Avrupa’nın tüm saraylarında gözde tutulan eğlence haline geldi. Hangi ülkede oynanırsa oynansın opera, feodalizmin öyküsü beş aşağı beş yukarı aynı, müziğiyle dili ise tıpatıp aynı olan kozmopolit bir düşler âlemi olup çıktı.”

“17.yüzyılın ikinci yarısında Napoli, opera sanatının odak noktasıydı. Scarlatti, ustası Monteverdi’nin operaya kazandırdığı dramatik yapıyı ve aryları daha da geliştirdi. Resitatifleri tekdüze akorların eşliğinden kurtardı. Çalgıların desteğiyle güçlenen bağımsız reçitatifleri buldu. Scarlatti, kolaratur arylarıyla, İtalyan operasının bugün de özelliği sayılabilen Bel canto’nun(önceki söyleniş biçimi buon canto),yani her şeyden önce gelen “etkili şarkı” ilkesinin yaratıcısı oldu”(Sözer1996,S517).

Bu dönemde opera, konularının içeriği ve karakterine göre çeşitli türlere ayrıldı; “Ciddi, ağır, trajik konuları aynı havadaki müziklerle birlikte işleyen ve daha çok soylu ve entelektüel çevrelerin beğenilerine yönelen opera, devrin güçlü bestecilerinin elinde hızla gelişme yoluna girmekle birlikte temsillerin giderek ağır, bunaltıcı birer gösteriye bürünmesi kaçınılmaz bir tepkiyi de getirmekte gecikmedi. Sıkılan seyirci kendisini eğlendirecek komik çizgili sahne yapıtlarına eğilim göstermeye başlayınca opera sanatında da Tiyatro sanatına özgü evrensel ikili yöneliş kendisini göstermekte gecikmedi. Ciddi operalara Opera Seria, Güldürücü Operalara da Opera Buffa denmeye başlandı”(Tuncay1997,S360).

“Geçmişe bakınca 16. ve 17. yüzyıl İtalyan tiyatrosunun hatırlanabilir sayıda çok eserler üretmediği görülür: fakat bu görüşün tersine yaklaşık iki yüzyıldır diğer ulusların karakter ve davranışlarına uymak için adaptasyona müsait bir komedi türü olan Commedia dell’arte de sadece dramın teorik temellerini değil, aynı zamanda tiyatroların tasarımını, değişebilen dekorunu, dramatik tür olarak operayı Avrupa’nın geri kalan kısmına ve Batı Dünyasına tanıtanlar da o zamanki İtalyanlar’dır”(Arıkan1998,S365).

“18.yüzyılın başlarında, ciddi operaların perde aralarına(intermezzo)Napoli lehçesiyle yazılmış, kısa güldürücü oyunlar eklenmeye başladı.Saint Germain ve Saint Laurent panayırlarında kurulan salaş tiyatrolarda oynanan güldürülere kadar geri götürülebilen Opera Comique, o yıllarda trajedi ve komedilerin yapmacık üsluplarını ve konularını taşıyarak alaya alan bir oyun türü doğmuş oldu”(Sözer1996,S519).

“Bu geniş intermezzinin sınırları içinde, gösteri arabaları halen ziyafet salonuna getirilir, bunları fener taşıyanlar ve müzisyenler izler: maskeli asilzade orijinal mitolojik grubun sıraları gerekliyse daha fazla hatiple tamamlanır ve şarkıcı ile dansçılarla bu olay, statik bir yaşam tablosu olmaktan çıkartılıp iyi organize edilmiş tüm sahnenin artistik olarak yeniden oynanmaya hazır durum haline getirilirdi”(Arıkan1998,S359).

Kökleri 18.yüzyılın başlarına uzanan opera buffa (opera bouffe) deyiimi, kimi zaman operet’le eşanlamli kullanıldı.18.yüzyılda Akdeniz kıyılarından Avrupa’nın ortalarına yayılan müzik daha çok sahne müziğini etkiledi(Sözer1996,S519).

1.2.1 İNGİLTERE’DE BALLAD OPERA

“18.yüzyılın ortalarına doğru, geniş seyirci kitlelerinin müzikli oyun beğenilerinde ve Opera Seria’nın asık yüzlü, aşırı entelektüel havasına adeta bir tepki olarak gelişen hafif, eğlenceli, müzikli oyunlara yönelik bu

eğilim İngiltere’de kendisini hissettirmekte geciktirmedi. Nitekim 1720 yılını izleyen dönemlerde İtalyan operası Handel’in etkisi Londra’ında beğeni toplamaya başlayınca geniş halk topluluklarının o yıllarda Ballad-Opera diye nitelenen, karakterli, müzikli bir sahne türüne büyük ilgi gösterdiklerini, aydın çevrelerin ise bu ilgiyi hiç de hoş karşılamadığını öğreniyoruz” (Tuncay1997,S365).

“Komik opera, aristokrasiye basit insanların maskaralıklarıyla alay etme olanağı veriyordu. İngiltere’de John Gay’in(1685–1732)Ballad operası Dilenci Operası, uygulamada Grand operayı, üstelik Handel gibi bir müzik dehası tarafından bestelendiği halde, sahneden sildi”(Finkelstein2000,S35).

19.yüzyılda İngiltere’de müzikli sahne sanatı alanında birçok opera ve operet bestelenmiştir. Bu operetlerden en çok ses getirenler Arthur Sullivan “Cox and Box” ve “Mikado ve Gondolcular” operetleri, John Liptrot Hatton “The Queen of Themse” (Themse kraliçesi) Opereti, Edward J.Joder “Dice of Deth”(Ölümün Zarı), “The Night Dancers” (Gece Dans Edenler) olmuştur.

1.2.2 SİNGSPIEL

“İntermezzo’dan Operet’e uzanan müzikli oyunlar zincirinin önemli bir halkasını da bir tür Alman işi Opera Comique ya da Opera Buffa diyebileceğimiz Singspiel’ler oluşturur. Şarkılı oyun diye çevrilebilen bu tür de yine müzikli bölümlerin yanı sıra komik ve sürükleyici konuşmaları kapsayan, güldürü yönü ağır basan oyunlar olarak tanınmıştır”(Tuncay1997,S365).

Dönemin sosyal kültürel özellikleri doğrultusunda daha önceki yaklaşımlardan farklı yeni ve dinamik bir türün kabul gördüğü anlaşılmaktadır.

“18.yüzyıla gelindiğinde bunun yerini etki teorisi olarak bilinen daha esnek bir müziksel taklit fikri almıştı. Bu bağlamda etki; ruh hal ile tutku arasında bir anlam taşımakta ve bu teoriye göre müzik, anlamını aşk, öfke ya da kıskançlık gibi duyguları yakalayıp aktarma yeteneğinden almaktaydı. Bu açıdan bakıldığında, müzik tam gücüne dramatik söz ve hareketlere duygusal bir alt yapı oluşturduğu opera sahnesinde kavuştu”(Cook2000,S108-109).

1.3 OPERET’İN DOĞUŞU

Operet; içinde konuşmalı bölümlerin de yer aldığı, eğlenceli, hafif konulu müzikli sahne yapıtıdır. Say’a (2002,S395) göre Operet; “19.yüzyılın ikinci yarısında kitleleri peşinden sürükleyen neşeli, kendine özgü parıltıları olan “şakacı” özelliğiyle hafif ama sevimli bir müzikli sahne oyunudur. Romantizmin hüznölüsü, karamsar ve ağırbaşlı havasına,

şen şakrak, neşeli ve oynak bir ruh getirmiştir. Bu açıdan, romantizmin ağır opera anlayışına tepkidir. Operet, dram tiyatrosundan, hatta romandan daha çekici, toplumsal durumu natüralizmden(doğalcılıktan)daha iyi temsil edebilen ve bu yüzden geniş kitlelere seslenen ve sanat değeri olan yapıtları içerir.”

“İlk Operetin daha çok Opera Comique diye adlandırılması gibi pek çok Singspiel’in yine Operet adı altında seyirciye sunulduğu görülmüştür. Nitekim İntermezzo’dan Napoli Okuluna, Opera Buffa’dan Opera Comique’in, İngiliz Ballad Operaları’ndan Alman Singspiel’lerine uzanan yolda değişmeyen ilkeler hemen hemen şunlardır: Orta sınıf seyircinin algılama ve beğeni düzeyine göre biçimlenen sahne estetiği. Hoşça vakit geçirmeyi amaçlayan eğlence yanı ağır basan entrikalarla örülmüş olay dizisi. Kolay kavranan, benimsenen, akılda kalıcı kıvrak melodilerle zenginleştirilmiş sahne müziği. Canlı sahne trafiği, gösterişli dekor ve sahne etmenleri. Uygun yerlere yerleştirilen göz doldurucu danslar”(Tuncay1997,S365).

“Operetin en belirgin özelliği ise, olasılıktan tümüyle uzak oluşu ve fırtına gibi hızla sıralanan sahnelerinin gerçek olmayıp tümüyle imgesel olma niteliğidir. Önceki yüzyıllarda pastoral oyun ne anlama geldiyse, operet de 19. yüzyıl için aynı anlamı taşır. Karakterlerin kuklalara benzemesi ve sunuş biçiminin önceden hazırlanmadan, içten geldiği gibi dile getirilmesi, bunların düş ürünü olduğu izlenimini pekiştirir. Operet, bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler dünyasının ürünü, başka hiçbir soru sormadığı sürece, herkesin istediğini yapmakta özgür olduğu bir dünyanın ürünüdür”(Hauser1984,S292).

Operetlerde günlük yaşamdan alınan aşk serüvenleri ile süslenmiş konular, nükteli konuşmalar, danslar, kolay akılda kalabilen şarkılarla birleştirilmiş, olayın geçtiği yer ve zamana göre sahnelerde uyarlamalar yapılmış, dans türleri de buna uygun olarak değiştirilmiştir(MÜZİK <NSİKLOPEDİSİ)996).

“Opera ve Bale bir yana bırakılacak olursa, tiyatro tarihinde genel olarak Müzikli oyunlar başlığı altında toplanan Operet’ler, Vodvil’ler, Revue’ler, Show’lar, Müzikal’ler vb. çeşitli gerekçelerle estetik düzey açısından genellikle ikinci üçüncü planda değerlendiren türler olagelmıştır. Müzik ve sahne sanatlarının kesiştiği çizgi üzerinde yer alan bu oyun türlerinde verilen yapıtların pek çoğu, büyük seyirci kitlelerinin beğenisini kazanmasına, yıllarca sahnede kalan başarısını elde etmesine karşın, tiyatro repertuarının doruk yapıtlarından sayılamamışlardır”(Tuncay1997,S355).

Müzikli komedyalar, yapıları gereği, içerikten (drama) çok, göz okşayıcı, hareketli biçimleriyle, en çok da müziğin kendisiyle ilgi çekmişlerdir (Çalışlar1995,S447).

“19.yüzyılın bu özellikleriyle en sevilen türü Operet olmuştur.“Bu terim 17.ve 18.yüzyıllarda operadan daha küçük ve iddiasız sahne sanatlarına(vodvil, singspiel) karşılık kullanılırdı. Operet başlı başına bir tür olarak

Jacques Offenbach'ın elinde oluştu. Fransız Operetinin de babası olan Offenbach'ın başarısı, operetin uluslararası bir tür olmasına ve diğeri operet okullarının kurulmasına neden olmuştur”(Kutluk1989).

İngiltere’de müzikhol geleneğinden, İngiliz opera ve operetlerinden gelişen müzikli komedy, başlıcalıkla 1878’de Gilbert ve Sullivan’ın” sabun operalarıyla (soap opera) geniş yaygınlık kazanmıştır(Çalışlar1995,S447).

19.yüzyılın üçüncü çeyreğinde en parlak dönemini yaşayan operetin Viyana’daki başlıca temsilcileri ise Franz von Suppe ile operet kralı II. Johann Strauss(1825-1899)Paris’te Jacques Offenbach(1819-1880), Londra’da Artur S.Sullivan’dır(1842-1900) (Say1997,S396).

Komik opera türleri ve devamında operetler belirli ortak özelliklere sahiptir. Öncesinde komik operalardan aldıkları özellikleri taşımış ve yeni üslup ve biçim eklemişlerdir. Eğlendirme ve güldürmenin yanı sıra seyircinin aklında kalıcı izlenim ve düşünceler bırakmada diğeri sahne türlerinden farklı bir yere sahiptir.

1.3.1 OSMANLI TANZİMAT DÖNEMİ’NDE OPERET

“Osmanlı Dönemi’nde Çoksesli müzik bando müziğı ile başladı. Sultan’ın önünde yabancı sanatçıların opera gösterileriyle benimsendi ve bu oyunların sonunda yerli toplulukların kullanılmasıyla yavaş yavaş yayıldı. Osmanlı İmparatorluğu’nun opera sanatıyla tanışması II. Selim dönemine kadar uzanmaktadır.19.yüzyılın sonunda yalnız İstanbul’da değil, Selanik ve İzmir’de İtalyan opera kumpanyalarının halka açık konserler verdiği bilinmektedir.1839’da Bosco İstanbul’da bir tiyatro kurmuş ve bu binada Naum Efendi 26 yıl boyunca tiyatro, operet ve operalar sunmuştur.”(Dönmez2003,S38).

“Sultan Mecid’i saatbaşısının oğlu Dikran Çuhacıyan’ın Milano Konservatuarı dönüşü yazdığı ilk Osmanlı operasının, Beyoğlu Naum tiyatrosunda Ermenice olarak sunulduğu,1868 tarihini taşır. Ama librettosu da, müziğı de halktan olan ve halkça hemen benimsenip bugüne kadar unutulmayan “Leblebici Horhor” ve “Köse Kâhya” komik operaları, ancak 1874-75 de bestelenmiştir”(Arpad1969,S239).

“Osmanlı’da operet, batılılaşma isteğı ve çabaları doğrultusunda Tanzimat döneminde ortaya çıkmıştır. Kuşkusuz operetin gözde olmasında ve Türk operetinin oluşmasında en büyük etken, yabancı tiyatro, opera ve operet topluluklarının ülkemize gelerek gösteriler vermesidir. Bu da II. Mahmut döneminde tiyatroya ve müziğı duyulan yakın ilginin bir uzantısıdır”(Kutluk1989).

“19.yüzyılın ikinci yarısında ülkemizde Türk Opereti dönemini başlatan ilk yaratı,Dikran Çuhacıyan’ın “Arif’in Hilesi” operetidir. 19.yüzyılın sonlarında ve 20.yüzyılın başında ise, İstanbul’un temaşa(sahne

sanatları)sanatlarını zenginleştirenlerin arasında Güllü Agop, Küçük İsmail ve Minakyan kumpanyaları önemli yer tutmaktadır”(Dönmez 2003,S38).

Çağdaş Türk Tiyatrosuna ilk önemli adım 1860'ta yapılan Gedikpaşa Tiyatrosu'yla atılmıştır. 1861'de bu tiyatroyu kiralayan Güllü Agop, 1868'de Osmanlı Tiyatrosu adlı bir topluluk kurarak Türk yazarlarına ve Türkçe oyunlara yöneldi.

Bu dönemde Oynanan Türk Operetleri:

Arif'in Hilesi(1872,D.Çuhacıyan-Hosip Yazıcıyan)

Leblebici Horhor Ağa(1875,D.Çuhacıyan-Takfor Nalyan)

Köse Kahya(1875,D.Çuhacıyan-Karakin Rişduni)

Pembe Kız(Ali Haydar Bey-Osman Nuri ve M.Muslihiddin Bey)

Çengi(A.Haydar-Mualim Naci)(Kutluk1989)

“Tanzimat döneminde aydınlarımızın ortaoyunu çizgisinde oyun yazılmasına karşı oldukları, geleneksel türleri ilkel ve kaba buldukları da bir gerçektir....Burada karşımıza aydın beğenisine yönelik tiyatro ile halkın hoşuna giden tiyatro ayrımının ortaya çıktığı görülür.Gelişmiş Batı tiyatrosu düzeyinde oyun yazmak isteyen yazarlarımız bu yönde çalışmalar yaparken halkın tercihini gözeten tiyatro sanatçıları tuluat tiyatrosu denilen yeni bir tür üretirler.Tuluat tiyatrosunda Batı tiyatrosu öykülerinin kaba taslak bir benzeri,yerli tiplerle ve ortaoyunu üslubuyla ele alınmakta ve Batı tiyatrosunda olduğu gibi, bir sahne yükseltisi üzerinde sergilenmektedir”(Şener2003,S12).

Varlıklı çevrelerde başlayan bu ilk tanışmaların ve alışverişin, halk yığınlarına geçmesi, ise Türk bestecilerinin yazdıkları müzikli tiyatroların Türk sahnelerine girmesiyle başladı(Arpad1969,S23).

Ortaoyunu ustalarından Kavuklu Hamdi'nin önderliğinde 1875'te ortaya çıkan bu tür, Cumhuriyet'in ilk yıllarına değin yaygın bir biçimde yaşadı. Ayrılmaz ögesi olan kantoyla birlikte İstanbul'un Şehzade başı semtinde ramazan ayında şenlenen Direklerarası'nın başlıca gösterilerinden biri olmayı sürdürdü (www.eflatunyarim.com.tr).

“Bu oyunların ortak özelliği, anlatılan öykünün kolay anlaşılır olması, seyirciden yoğun ve sürekli ilgi beklenmesi, seyircinin araya giren pasajlarla güldürücü pasajlarla rahatlatılması, tiplerin, durumların, ilişkilerin yeni, farklı, örtük olanı kurcalayıcı olmayıp alışılmışın sınırları içinde tutulması, taşlama yapılırken bile küçük

buluşlarla, hafif şaşırtmacalarla yetinilmesidir. Bu amaçla geliştirilen üslubun temel özelliği renklilik ve çeşitlilik” (Şener2003,S13).

1.3.2 OSMANLI MEŞRUTİYET DÖNEMİ’NDE OPERET

1908’de II. Meşrutiyet’in ilanından Cumhuriyetin ilanına (1923) kadar olan dönemde pek çok tiyatro topluluğu kurulmuştur. Bu bolluk bu dönemin özelliğidir (And1971,S48).

“Bu dönemde müzikli oyunlara da önem verilmişti. Bir yanda geçen yüzyılın Köse Kahya Arif’in Hilesi, Leblebici Horhor Ağa, Pembe kız, Çengi, Köroğlu gibi müzikli oyunlar oynanırken bir yandan da yeni müzikli oyunlar yaratılmış, bu arada geniş ölçüde yabancı müzikli oyunlara da yer verilmişti. Ayrıca dışarıdan gelen Avrupa topluluklarının sürekli temsilleriyle, Azerbaycan’dan gelen toplulukların oynadıkları müzikli temsillerin de belirli bir etkisi olmuştur. Meşrutiyet’in ilk yıllarında Benliyan’ın kurduğu Milli Osmanlı Operet Heyeti eski ve yeni yerli müzikli oyunlarla yabancı müzikli oyunları sahnelemiştir. Bu dönemin ikinci önemli müzikli oyun topluluğu İstanbul Operet heyeti’dir. Kaptanzade Ali Rıza beyin kurduğu bu topluluk yerli konularda geleneksel Türk Müziğinden bestelenmiş çok ilginç eserler ortaya çıkarmış, düzenli bir topluluktur. Geleneksel müzik ile müzikli oyun yazılabileceği ilk başta kuşku ile karşılanmıştı” (And 1971,S256).

İstanbul Operet Heyeti, Bülbül adlı operet için çıkarılan kitapçığın önsözünde şunları ileri sürmektedir: “Operet heyetinin sazları alafrangaya temas eden bir musikiyi tatbik emelinden uzak olup sahneye nispetle pek boş kalıyor ve maksadın icrası mümkün olmuyor deniyor.” Alafrangaya temas eden bir musikiyi tatbik’ ifadesinden sarıh bir mana çıkaramıyoruz. Maksat sahne musikisinin Avrupalılardan alınma bir yol olduğu ve o yolun bütün kavaid-i tatbikatına tebaiyet etmediğimizi anlatmak ise: Buna cevaben diyeceğiz ki bizim yolumuz sahne musikimizin bir Avrupalıyı tatmin edecek his ve ruhda vaz-ı sahne edilmesi değildir” (And1971,S258-259).

Günümüz Türkçesine aktarımı; “Opereti oluşturan sazlar, Avrupalıların töre ve alışkanlıklarıyla ilinti kuran müziği uygulama eğiliminden uzaktır, sazların sahneye uyum sağlamadığı ve bunun amaca hizmet etmediği savunuluyor. Avrupalıların töre ve alışkanlıklarına uygun bir müzik uygulamak” ifadesinden açık bir anlama ulaşamıyor. Kısacası bu ifadenin neyi anlattığını bilemiyoruz. Amaç, sahne müziğinin Avrupalılardan kazanılan bir yöntem olduğu ve bu yolun tüm kurallarının uyulmadığını söylemek ise şu yanıtı gerektirir: Bizim yolumuz sahne müziğimizin bir Avrupalının duygularına ve ruhuna yönelmesini amaçlamak değildir.”

“Meşrutiyet dönemi kurulan heyetler operetleri halkın anlamasına ve ilgilenmelerine yönelik sahnelemişler ve taklitçilikten uzak durduklarını göstermişlerdir. Bu dönemde yazılmış müzikli oyunlar içinde

başarılı bir başka eser de Muhlis Sabahattin'in Ayşe'sidir. Cumhuriyet Döneminde de çok oynanmıştır" (And 1971,S265).

1.4 DARÜLBEDAYİ'DEN GÜNÜMÜZE TÜRK MÜZİKLİ OYUNLARI

Türk aydınlarının ve Tiyatro sanatçılarının tüm çabalarına karşın, gerek devletin ilgisizliği, gerekse maddi olanaksızlıklar yüzünden sanatsal kurumlar Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar bocalayıp durmuştur.

Özdemir Nutku'ya (1999,S45) göre; "Darülbedayi'nin ilk kalkınma döneminde oynadığı operetler, teknik yönden ne kadar zayıf olurlarsa olsunlar, Türk seyircisinin yetişmesi yönünden büyük yarar sağlamışlardır.Cumhuriyetin kuruluşu ile siyasal, toplumsal ve kültürel alanlarda başlatılan devrimler doğal olarak tüm sanat yaşamını da olumlu olarak etkilemiştir."

"Darülbedayi'de opereye başlanmasının nedeninin İstanbul valisi ve Belediye Başkanı Muhittin Üstündağ olduğu bilinmektedir. Cumhuriyet'in ilanından, Darülbedayi'de ilk operetin sahnelendiği 1931 yılına değin geçen süre, Nihat Özün ve Paha Dürder'in deyimleriyle "birbiri peşi sıra çıkıp batan operetler dönemi" olmuştur"(Kutluk1989).

Cumhuriyet'in ilanı 29 Ekim 1923'ten sonra Meşrutiyetten kalma birtakım topluluklar can çekişir durumda temsillerini sürdürmeye çalışıyorlardı(And1973,S 202).

"Benliyan Operet Kumpanyası, Naşit, Rozalya, Ömer Aydın ve Viktor Haçikyan ile bu topluluğun oyun dağarından Leblebici Horhor Ağa, Aşçı Başı Tosun Ağa gibi oyunları sürdürüyorlardı.1928 yılında Ankara Operet Heyeti Kalman ve Lehar gibi yabancı operetlerin yanı sıra İstanbul Efendisi, Balo Kaçakçıları, Kaşıkçılar, Macun Hokkası, Yedekçi gibi yerli operetleri de dağarlarına katmışlardır"(And1973,202).

Darülbedayi'de Operet dönemi 1931 yılında oynanan "Yalova Türküsü" adlı operetle başlar.1931 yılında temsiller veren operet toplulukların isimleri şunlardır; Şevki Bey topluluğu, Şanit Bey Topluluğu, Sahir Opereti Muhlis Sabahattin Bey'in kurmuş olduğu "Muhlis'in Çocukları" Opereti.

1932’de Darülbedayi için iki önemli olayın birincisi yeni yerli oyunlara yer verilmesi, ikincisi operet temsillerine başlanmasıdır. Sanki ayrı bir toplulukmuş gibi çalışmalara “şehir opereti” deniliyordu(And1973,S212-213).

“Bu dönemin büyük ilgi toplayan, her biri oynandığında önemli bir tiyatro olayı yaratan müzikli oyunlar, Cemal Reşit Rey ve kardeşi Ekrem Reşit Rey’in ortak eserleridir. Üç Saat, Lüküs Hayat, Adalar Rev s , Deli Dolu, Saz Caz , Maskara, Hava Civa” (And 1973,S540).

1933–1934 süreci başında Darülbedayi artık şehir Tiyatrosu adını kullanıyor(And1973,S228). Darülbedayi’de sahnelenen ikinci operet Cevat Esat Arseven’in müziğini ve eserin metnini yazdığı “Saatçi” Opereti, arkasından Rey kardeşlerin yazmış olduğu “   Saat” opereti gelmektedir.

“1934 yılında Darülbedayi Dram ve Operet Tiyatrosu olmak üzere ikiye ayrılır. Muhsin Ertuğrul bu konu üzerinde şöyle açıklamıştır: “Diyorlar ki; Ciddi eser seyretmek isteyenler operetlerden vakit bulup ta tiyatroya gidemiyorlar. Yine diyorlar ki: şehir Tiyatrosu’nun asıl vazifesi ciddi eserler oynamaktır. Bu ayırımdan sonra oynanan(10 Ekim 1934)ilk operet J.Strauss’un “Yarasa”(Die Fledermaus) operetidir.1935 yılında oynanan operet sayısı 12’ye çıkmıştır. Rey kardeşler yazmış oldukları bazı operetlerin (Saz Caz, Lüküs Hayat gibi) halka birkaç saat hoş vakit geçirtmek olduğunu bir röportajda belirtmişlerdir.1937 yılı Darülbedayi’deki operet dönemini noktlayan son operetin sahnelendiği yıl olmuştur. Bu onyedinci ve son operet Çuhacıyan’ın  nl  “Leblebici Horhor Ağa” operetidir. V.R.Zobu anılarında bu durumu şöyle açıklamıştır: “Bu karar doğrudan doğruya  aresizliktendi. Operet oyunlarının genç sanatçıları birer ikişer eksildiler. Yeni Gelenler hem dans ustalığında hem de doğal g zelli te gidenlerin yerini dolduramamışlardır” (Kutluk1989).

1945 yılında İzmir şehir Tiyatrosu kuruldu.1946 da İstanbul Vodvil Tiyatrosu adıyla bir topluluk kuruldu.1947 Devlet tiyatrosu ve operasının başına Muhsin Ertuğrul getirildi(And1973,S231).

“Onun döneminde vodviller denenmiş, pek çok müzikli oyun oynanmıştır. 1943-1955 yılları arasına Ses, Yeni Ses ve şen Ses Opereti bu yıllarda İstanbul için sanat niteliği bakımından önemli olmakla birlikte, büyük bir gereksinmeyi karşlamış, sürekli ,ilgi toplamıştır”(And1973,S228).

“Ankara Devlet Konservatuarı Musiki ve Temsil Akademisi’nin bir bölümü olarak açıldı. Burada, ilk mezunların çıktığı 1941’de Tatbikat sahnesi oluşturuldu. Bu hazırlık aşamalarından sonra da 1949’da Devlet Tiyatroları resmen kuruldu” (www.eflatunyarim .com.tr).

Muhlis Sabahattin'in, Yusuf Sururi'nin, K.Kapoçelli ve başkalarının bu müzikli oyunlarının yanı sıra Darülbeyazıt'ın operet temsillerine başlaması ile pek çok müzikli oyun yaratıldı(And1973,S540).Celal Esat Arseven'le Yusuf Sururi'nin yazıp bestelediği Büyük İkrâmiye o dönemin yeni bir müzikli oyunudur.

1950–1960 yıllar arasında Küçük Sahne'nin ve Devlet Tiyatrosu'nun kurulmasıyla oyun yazarlığının gelişmesi için elverişli bir ortam yaratılmış oldu, pek çok yazar ilerisi için umut verecek oyunu sahneledi(And1973,S553).

“Yazarlarımız Türk tiyatrosunun dilini yakalama yolunda evrensel adımlar atmaya başlamışlardır. Altmışlı yıllarda başlayan bu çabaların en kalburüstü örnekleri Turgut Özakman'ın Sarıpınar'ı 1914,Fehim Paşa Konağı, Resimli Osmanlı Tarihi, Bir Şehnâz Oyun, Haldun Taner'in Keşanlı Ali Destanı, Gözlerimi Kapatırım Vazifemi yaparım, Eşeğin Gölgesinde, Sersem Kocanın Kurnaz Karısı, Oktay Arayıcının Rumuz Goncagül, Seferi Ramazan Bey'in Nafile Dünyası gibi oyunlardır”(Pekman2002,S95).

“1950'lerde ve 1960'ların başlarında göstermecî anlatımı kullanma ve tiyatrodâ açık biçim anlayışını benimseme yolunda oyun denemeleri yazmış olan Taner, 1964'te Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu tarafından sahnelenen Keşanlı Ali Destanı'yla geleneksel Türk tiyatrosunun belirleyici özelliklerini çağdaş anlamda toplumsal siyasal bir içerikle birleştiren yeni bir yerli türün, yerli epik müzikalin yaratıcısı oldu”(www.eflatunyarim.com.tr).

“ Epik Tiyatronun şarkılı anlatıma bu bakışı, Türk Tiyatrosu için yeni bir yazılı anlatım arayışını zorunlu kıldığı gibi, müziğin üretilmesi için de farklı ve özgün bir üslup oluşturmayı da beraberinde getirmektedir. Bu yeni üslup kabaca, bir yandan yabancılaştırmayı merkeze alan, izleyiciyi rahatlatmaktan, eğlendirmekten öte, onları harekete geçirmeyi amaçlayan, bir yandan da seyircinin kulağını tırmalamadan onlara yakın gelecek melodi ve ritm birliği hedefleyerek kendi ulusal dilini arayan bir tiyatro müziği anlayışıdır ”(Pekman2002,S107).

“Haldun Taner'in şarkılı anlatımı (bu anlatımın bütün olanaklarını uygulamaya sokarlar) Türk tiyatrosunda en yetkin biçimiyle ilk kez kullanan yazar olduğunu pekâlâ söyleyebiliriz. Taner şarkı formunun hızlı ve vurucu oluşundan yararlanırken, dramatik anlatımın başa çıkamayacağı genişlikte, ama oyunun zaman zaman tarihsel zemininin oluşması için zorunlu, zaman zaman da yazarın söylemini öykünün tek boyutundan büyüterek çok boyutlu hale getiren, son derece önemli bir malzemeyi de sezdirmeden seyirciye aktarmaktadır”(Pekman2002,S138).

1970'lerde pek çok topluluk ağırlıkla politik tiyatro üstünde durdu. Bu dönemde sık sık yerli ve yabancı siyasal-belgesel oyunlar sahnelendi; bir yandan da gerçekçi köy oyunları,

tarihsel oyunlar, geleneksel Türk tiyatrosunun özelliklerine dayalı müzikli oyunlar, kabare oyunları, epik oyunlar yazıldı.

“1980'lerde ise oyun yazarlığı nicelik ve nitelik açısından bir durgunluk yaşadı. Bu dönemde Refik Erduran, Orhan Asena, Turan Oflazoğlu, Necati Cumalı, Melih Cevdet Anday, Turgut Özakman, Sabahattin Kudret Aksal, Recep Bilginer, Güngör Dilmen, Başar Sabuncu, Dinçer Sümer gibi 1950'lerden ya da 1960'lardan bu yana oyun yazmayı sürdüren yazarlar dışında, 1970'lerde yazmaya başlayan Bilgesu Erenus ve Tuncer Cücenolu'nun, yapıtlarıyla 1980'lerde gündeme gelen Murathan Mungan, Ülkü Ayvaz, Ferhan Şensoy ve Mehmet Baydur gibi yeni yazarların oyunları sergilendi” (www.eflatunyarim.com.tr).

Cumhuriyet dönemi sahnelenmiş müzikli oyun ve operetlerin sayısı oldukça fazla ve türleri çeşitlidir. Araştırma için seçilmiş farklı oyun ve farklı bestecilerden Cumhuriyet döneminde bestelenmiş on iki operetin konu özetleri aşağıdadır:

HİSSELİ HARİKALAR KUMPANYASI

Haldun Dormen'in yazdığı Hisseli Harikalar Kumpanyası, aynı adı taşıyan bir çadır tiyatrosunda geçer. Tiyatronun assolisti arkasında bir âşık ve bir topluluk bırakarak başka bir gruba geçmiştir. Yeni assolist, düşmanlarından kaçarken kılık değiştirerek kadın olan kumpanyanın çaycısı olacaktır. Yeni assolist beğenilir fakat düşmanları hala onu aramaktadır. Eski assolist kumpanyaya döner ve bir dizi kaçma kovalamadan sonra oyun, her şeyin normale dönmesiyle biter. Oyunun müzikleri Melih Kibar'a aittir. Bu oyundan “Hoş Geldiniz” şarkısı seçilmiştir.

UZUNDERE

Uzundere, Yaşar Kemal'in Yer Demir Gök Bakır adlı romanından Nihat Asyalı tarafından oyunlaştırılmıştır. Oyun, Çukurova'da yoksul pamuk işçilerinin sıkıntılı yaşamından bir kesit sunar. Bir dağ köyü olan Yalak'ın köylüleri için pamuğa tam zamanında inmek çok önemlidir. Erken ya da geç indiklerinde, tarlalardan borçlarını ödemeye yetecek mahsul toplamaları olanaksızlaşır. Pamuk mevsimine kadar borç ederek yaşayan köylüler, pamuğa geç inmişler ve tam çaresizlik içinde kalmışlardır. Ne yapacaklarını bilmeyen köylüler çaresizlikten bir evliya yaratacaklar ve umutlarını ona bağlayacaklardır. Oyunun

müziklerini Prof. Muammer Sun ve Prof. Ahmet Yürür yapmışlardır. Araştırma için oyundan “Yoksulluk Türküsü” adlı eser alınmıştır.

GREV

1973 yılında Bursa Organize Sanayi Bölgesindeki fabrikalarda yaşanmış olan grev ve lokavt olayları oyunun konusunu oluşturur. Türkiye’deki sendikalaşma hareketinin ardından Bursa Otomotiv ve Yan Sanayi İşverenler kendi görüşleri ile çelişkiye düşmeyen işçi sendikaları federasyonu ile işbirliği yaparak, bu federasyona bağlı sendikanın fabrikalarında örgütlenmesini sağlamıştır. Toplu sözleşme görüşleri başladığında ise uzlaşamayacakları bir sendika tavrıyla karşılaşırlar. İşçiler, sendika yöneticilerinden gizli olarak grev kararı verirler ve greve başlarlar. İşverenler lokavt uygularlar. Sonunda yeniden masaya oturacak, işverenin istedikleri geçerli olacak fakat işçiler kendi hakları konusunda bilinç kazanarak masadan kalkacaklardır. Oyun yazarı Nihat Asyalı, müzikleri ise Maksut Göksu’ya aittir. Bu oyundan “Bir Hazin Hürriyet” adlı şarkı seçilmiştir.

SAKINCALI PİYADE

Uğur Mumcu’nun aynı adlı kitabından Rutkay Aziz ile birlikte oyunlaştırdıkları Sakıncalı Piyade, Uğur Mumcu ile Türkiye’nin 12 Mart döneminde başından geçenleri anlatır. Oyunda adil yargılama, sağlık hizmetlerinden eşit yararlanma, yönetimlerin birey mutluluğu ve refahı için var olma ilkeleri bir kenara itilmiş; bireyin yaşamını kolaylaştıran tüm alanlara siyaset girmiş ve sonuçta dönemle ilgili olarak cezaların, yargısız infazların, idamların hüküm sürdüğü bir ülke panoraması çizilmiştir. Oyunun müzikleri Timur Selçuk’a aittir. Bu oyundan “Can Kurban” şarkısı seçilmiştir.

RUMUZ GONCAGÜL

Oktay Arayıcı’nın çağdaş bir orta oyunu olarak nitelediği Rumuz Goncagül, evlenmeye çalışan bir kızın öyküsü aracılığıyla, ekonomik sıkıntıların ortasında yaşayan insanların trajik-komik durumlarının sergilendiği bir oyundur. Gazete ilanıyla koca arayan Gülsün geçim sıkıntısı yüzünden kızını bir an önce evlendirmeye çalışan İnsaf ile birlikte yaşar. İnsaf evin bir odasında kira olarak kalan Sıtkı’nın yardımıyla gazetede ilana başvuran adaylardan en uygununu Gülsün’e seçecektir. Adayların tümü kof çıkar. Kimi kendine

bakacak bir kadın, kimi bir ev arar. Birisi muhabbet tellalıdır, diğeri zaten evlidir. Oyunun sonunda Gülsün Sıtkı'yla evlenecek fakat ev sahibi aynı zamanda evden çıkmaları gerektiğini söyleyince bütün düşleri yıkılacaktır. Goncagüller için mutlu son olmayacağı vurgusuyla oyun biter. Oyunun müzikleri Timur Selçuk'a aittir. Oyundan “Halet Rezaki'nin şarkısı”seçilmiştir.

BOZKIRDİRLİĞİ

Ünal Akpınar Bozkırdirliği'ni köylülerin kendi aralarında oyun çıkarma geleneğine yaslayarak biçimlemiştir. Yansıl原因 oyun köyün geçmişinde yaşanmış acılı olaylara dayanır. İç oyunda yansıl原因 bozkırı yeşertmek için insanüstü bir çaba harcayan Musa'nın, köyün yeşertilmesi çıkarların ters düşecek Çopur Ağa tarafından öldürölmesi olayıdır. Çopur Ağa ise bey'in dedesidir. Musa'yı yansıl原因 genç, bey tarafından sevgilisi elinden alınmış Mehmet'tir. Oyunu bey de izler. Ve o da oyuna katılır. Dedesi Çopur Ağa'yı yansılar. Oyun içindeki oyun Musa'nın (Mehmet) Çopur Ağa'yı öldürölmesiyle sona ererken, yaşam oyunu bozmuş, hem Musa'nın hem de Mehmet'in intikamı ağadan beyden alınmıştır. Oyunun müziklerini Sarper Özhan bestelemiştir. Bu oyundan “Ninni” türküsü alınmıştır.

DÖRT BAŞI MAMUR ŞAHİN ÇAKIR PENÇE

Turan Oflazoğlu tarafından yazılan oyun, kadın erkek ilişkileriyle, bu ilişkiler çerçesindeki insan yönelimleri üzerinedir. Açık gözlü, gönöl avcısı, tuttuğunu koparan ve hep kazanan Şahin ile hep kaybeden Mazlum'un anne ve üç kızından oluşan bir aile ile karşılaşmaları konu edilir. Şahin atak davranır ve tüm kadınların gönlünü fetheder, Mazlum hep olduğu gibi, burada da edilgen ve çekingen kalmıştır. Fakat oyun bir defalık da olsa Şahin'in yenilgisini gösterir. Kadınlar Şahin'i reddederek, ondan bütün mazlumların intikamını alacaklardır. Oyunun müzikleri Turgay Erdener'e aittir. Bu oyundan “Final Şarkısı” alınmıştır.

BİR ŞEHNAZ OYUN

Turgut Özakman tarafından yazılan oyunun müzikleri Cem İdiz'e aittir. I.Dünya Savaşı'nın öncesinde İngiliz Filosundan kaçarak Osmanlı İmparatorluğu'na sığınan, iki Alman zırhlısının ve sonra da Avusturya'da gelen asker alaylarının ziyaretleriyle Galata'da ahlak temizliği operasyonu başlatan zaptiye Amiri'nin eylemleri oyunda komik bir bakışla buluşturulmuştur. Zaptiye amiri ahlak dışı ilan ettiği evleri kapatır fakat Alman zırhlısının gelişiyle açmak durumunda kalır; hizmetlerinin karşılığı olarak amirlikten müdürlüğe terfi ettirilir. Yeniden kapanır, içlerinde müstakbel damadın âşık olduğu Şehnaz'ın da bulunduğu kadınları edep mektebine gönderir. Fakat bu defada Avusturyalı askerler İstanbul'a gelmiştir. Tekrar evlerin açılması buyrulur. Baskın olur, Zaptiye Müdürü sürgüne gönderilir. Oyun boyunca süren Şehnaz ve Müştak aşkı da denk olmadıkları için sona erer. Oyundan "Osmanlı Erkekleri" şarkısı alınmıştır.

NEREYE PAYIDAR?

Bilgesu Erenus'un yazdığı "Nereye Payidar?" oyununda; bir işçi olan Payidar'ın yaşamından çeşitli kesitler sunar. Onun seçiminde sınıf bilincini tartışmaya açar. Payidar bilinçsiz bir kızdır ve çalıştığı işyerinde farkına varmadan işverenlerle yakınlaşır. İnsanların işten çıkarıldığı bir dönemde, o işi kaybetmek istemez. İşverenlerin gösterdiği yakınlığa aldanır, arkadaşlara istemeden zarar verir. Herkes greve katılırken o çalışmaya devam ederek grev kırıcılığı yapar. Oyunun sonunda sokakta başlayan katliamın ortasında kalan Payidar, sığınacak bir ev bulamaz. Ona yakınlık gösteren işverenlerin kapısı yüzüne kapanır. Oyunun müzikleri Timur Selçuk'a aittir. Oyundan "Kasa çatırdıyor" şarkısı seçilmiştir.

BENERCİ KENDİNİ NİÇİN ÖLDÜRDÜ?

Nazım Hikmet tarafından yazılan bu dramatik şiir, bir devrimcinin İngiltere'de başlayıp Hindistan'da sona eren macerasını anlatır. İngiltere'de devrimci faaliyetlerin içinde olan Benerci bir İngiliz kızına âşıktır. Bir gün arkadaşlarıyla birlikte yakalanır, arkadaşları hapse atılırken Benerci serbest bırakılır. Nedenini anlayamaz fakat uzun bir süre, davaya ihanet ettiğini düşünen yoldaşları ona yüz çevirirler. Hatta en yakın arkadaşı onu arkasından bıçaklar. Sevgilisinin casus olduğunu öğrenir. Neden serbest bırakıldığını anlamıştır. Benerci Hindistan'dadır, mücadelesini sürdürür ve hapse düşer. İçerde kaldığı yıllarda müdahaleyi

anlatan bir kitap yazar. Çıktığında ise intihar edecek ve bu defa da geride kalanlar tarafından kendini öldürdüğü için suçlanacaktır. Oyunun müzikleri Nurdan Turan’a aittir. Oyundan “Matem Marşı” seçilmiştir.

LÜKÜS HAYAT

Ekrem Reşit Rey’in yazmış olduğu operetin müzikleri Cemal Reşit Rey tarafından bestelenmiştir. Lüküs Hayat, lüks yaşamın sevdasına tutulmuş insanlara, sonradan görme zenginlere yöneltilmiş alaylı bir eleştiridir. Oyun bir köşkte geçer. Köşkün sahipleri verecekleri kostümlü baloya zengin bir adamı da çağırmışlardır. Açık arttırmaya çıkmış bir köşklerini bu adama satmak niyetindedirler, ayrıca hanımın kız kardeşini de bu adamla evlendirmek istemektedirler. Aynı akşam evin hanımının zengin kuzeni de Mısır’dan geleceğini bildirmiştir. Onun elmaslarını çalmak isteyenler baloya katılınca işler karışır. Beklenen zengin adam hizmetkârlar tarafından kömürlüğe kapatılmış, onun yerine hırsızlardan birisi geçmiştir. Lüküs yaşam hevesi o kadar baskındır ki, rol icabı zengin adamı oynayanı da, işini unutacak kadar etkisi altına alır. Kılık değiştirme, yanlış anlamalarla süren oyun, sevenlerin kavuşmasıyla sona erer. Oyundan “Ah Berelim ve Zornan Değil”şarkıları seçilmiştir.

KEŞANLI ALİ DESTANI

Haldun Taner’in yazmış olduğu Keşanlı Ali Destanı, gecekondu çevresinde olan bir kahramanlık öyküsünü anlatmaktadır. Oyun, namus ve namussuzluk değer yargıları üzerinde, genelevde geçen bir taşlamadır. Oyunun eksen kişisi, genelev kadını Zarife’nin zengin dostu Hurşit’ten evlilik dışı olan oğludur. Hurşit canına kıyınca, varlığının yarısını Zarife’den olan oğlu Cihangir’e bırakır. Hurşit’in nikâhlı karısı bu parayı Zilli Zarife’nin oğluna kaptırmamak için çeşitli yollara başvurur. Oyunun müzikleri Yalçın Tura’ya aittir. Oyundan “Neyim Eksik Sizlerden” ve “Sevmek İstersen Eğer” isimli iki şarkı alınmıştır.

Problem Durumu

“Cumhuriyetle birlikte başlayan yeni atılımların bir yanını oluşturan ve geçmiş kültür mirasını reddetmeden, ondan yararlanarak “Genç Cumhuriyet kültürü” diyebileceğimiz dağara birçok önemli eser

kazandıran Türk Tiyatro Müziği genel müzik dağarımız içinde de önemli bir yer edinmiş durumdadır”(Yıldız1999).

Bu birikimin içinde sanat, müzik ve eğitim değeri olan ürünlerin zamandan zarar görmemesi ve gelecek kuşaklara aktarılması için uygun ortamlarda yaşaması gerekmektedir. Cumhuriyet dönemi Türk Müzikli Oyunlarında yer alan vokal eserlerin, müzik eğitimi veren kurumlarda ses eğitimi derslerinde eğitim materyali olarak yeterli ölçüde kullanılmadığı düşünülmektedir. Söz konusu eserler incelendiğinde, ses eğitimi derslerinde yararlanabilecek nitelikli eğitim materyallerinin var olduğu görülmektedir.

Mesleki Müzik Eğitimi veren okulların ders programlarında yer alan ses eğitimi derslerinde eğitim materyalleri olarak Geleneksel ve Çağdaş Türk Müziği eserlerine, ses müziğinin uluslararası örneklerine, Türk Eğitim Müziği içinde yer alan okul şarkılarına ve çok kültürlü (Multiculturele) yaklaşımla seçilen farklı ulusların vokal müzik yapıtlarına yer verilmektedir. Eğitim sürecinde kullanılmak üzere seçilen bu materyallerin, adı geçen anabilim dallarının ses eğitimi programlarında belirlenen hedefleri gerçekleştirmede etkili ve işlevsel olmaları beklenmektedir. Bu nedenle eğitim materyallerinde belli ölçütlerin aranması gerekliliği önem taşımaktadır.

Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının yürürlükteki programlarında ses eğitimi derslerine yönelik olarak belirlenen hedefler şunlardır:

“1-Şarkı söylemede doğru solunum yapma alışkanlığı ile bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilincini kazandırma.

2-Sesi doğru yerde, doğru ve temiz olarak iyi bir entonasyonla üretme, rezonans(tınlaşım)bölgelerini kullanarak doğışkanlarını (harmonileri)zenginleştirme ve büyütme, harmonilerini güçlendirip zenginleştirme, dolayısıyla sese pürüzsüz-estetik nitelikler kazandırma.

3-Konuşma dilinde açık seçik ve anlaşılır olma niteliğini geliştirerek, şarkı söylemede dili iyi eklemleme (boğumlama) doğru söyleyiş (telaffuz), anlamına uygun vurgulama (diksiyon) ile kullanma becerisi kazandırma amacına yönelik olarak dili, doğru açık ve anlaşılır kullanma becerisi kazandırma.

4-Bireyde var olan müziksel duyarlılığı geliştirerek, etkili bir seslendirme becerisi kazandırma.

5-Bireyin teknik ve müziksel duyarlılık düzeyine uygun farklı türlerdeki ses müziği eserlerinden bir repertuar oluşturma.”(Çevik1999,S63)

Bu derslerde repertuarın daha da çeşitlendirilip zenginleştirilmesi düşüncesi ile Cumhuriyet Döneminde bestelenen Türk Müzikli Oyunları ve Müzikallerden seçilen şarkıların ses eğitimi programlarında belirlenen hedeflere yönelik olarak kullanılabilirliğinin incelenmesi görüşünden yola çıkılarak şu ana problem cümlesi oluşturulmuştur; Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş şarkılar eğitim materyalleri olarak ses eğitimi programlarında belirlenen hedefler doğrultusunda, gerekli müziksel davranışları kazandırmada ne ölçüde yeterlidir?

Araştırmada, ana problemten yola çıkılarak oluşturulan şu alt problemlere yanıt aranacaktır;

1-Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkılar, doğru solunum yapma alışkanlığı ile bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilincini ne ölçüde kazandırmaktadır?

2- Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu örnekler, sesi doğru yerde, doğru entonasyonla üretme rezonans (tınlaşım) bölgelerini kullanarak doğuşkanlarını (harmonileri) zenginleştirme, dolayısıyla sese pürüzsüz-estetik nitelikler kazandırmada ne ölçüde işlevseldir?

3- Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkılar, konuşma dilinde açık seçik ve anlaşılır olma niteliğini geliştirerek, şarkı söylemede dili iyi bir eklemleme(boğumlama), doğru söyleyiş(telaffuz), anlamına uygun vurgulama ile kullanma becerisi kazandırmada ne ölçüde yararlıdır?

4- Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkılar kazandırılan diğer davranışlara paralel olarak, bireyde var olan müziksel duyarlılığı geliştirerek, etkili bir seslendirme becerisi kazandırmada ne ölçüde etkilidir?

5- Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkılar ses eğitimi derslerinde kullanılan repertuara katkıda bulunma, çeşitlendirme ve zenginleştirme bakımından ne ölçüde işlevseldir?

6- Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkılar ses eğitimi sürecinde oyun dans ve müzik yoluyla, bireye oyunlaştırma ve ifadeyi zenginleştirme becerisini ne ölçüde kazandırmaktadır?

AMAC

Bu araştırmanın amacı; Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyun ve Müzikallerinden seçilmiş şarkıların, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının ses eğitimi programlarında belirlenen hedeflere yönelik olarak hedef davranışların gerçekleştirilmesinde eğitim sürecinde ses eğitimi materyalleri olarak kullanılabilirliğinin incelenmesi ve dolayısıyla bu derslere ilişkin repertuarların çeşitlendirilip zenginleştirilmesine katkıda bulunmaktır.

ÖNEM

Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarının tarihsel gelişimi ve oyunlardan seçilmiş şarkıların eğitim materyalleri olarak kullanılabilirliğinin program hedefleri yönünden incelenmesi, hedef davranışları kazandırmadaki etkililik düzeyinin değerlendirilmesini konu alan bu araştırma, ses eğitimi dersleriyle ilgili repertuarların belirlenmesinde bu ölçütlerin göz önünde bulundurulması konusunda örnek oluşturması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca geniş kapsamlı bir araştırma sonucunda bugüne değin eğitim materyali olarak kullanılmayan bu şarkılara ait dokümana ulaşılması, bunların uzman ses eğitimcilerinin dikkatine sunulması ve bu yolla repertuara katkıda bulunması bakımından önemli bulunmaktadır.

SAYILTILAR

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde şu temel sayıtlılardan yola çıkılmıştır;

A-Ses eğitimi derslerinde kullanılmakta olan eğitim materyallerinin, program hedeflerini gerçekleştirme doğrultusunda Uluslararası müzik türlerinin yanında Geleneksel ve çağdaş müziklerimizin modal/makamsal nitelikteki örneklerini kapsadığı düşünülmektedir.

B-Araştırma için seçilmiş şarkıların eğitsel ve sanatsal bakımdan Türk Müzikli Oyunlarının tamamı için genellenebilir nitelikte olmadığı varsayılmaktadır.

C-Örnekleme oluşturan müzikli oyun şarkıları türünün seçkin ve nitelikli örnekleridir.

D-Uzmanların ders ortamında gerçekleştirdikleri uygulama ve değerlendirmeler sonucu yanıtladıkları anket sorularına verilen yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır.

E-Araştırma için başvurulan veri toplama yöntemleri araştırmanın konusuna uygundur.

SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

1-G..G.E.F, A..B..E.F, B..B..E.F, U..B.E.F, S.D..E.F, S..E.F, P..G.E.F,K..E.F'lerinde müzik eğitimi anabilim dalları ses eğitimi programlarında yer alan bireysel ses eğitimi ve bireysel çalgı eğitimi(şan)derslerine giren ,bu alanda uzman ğretim elemanları ile,

2-Cumhuriyet dönemine ait on iki müzikli oyun üzerinde yapılan ayrıntılı inceleme sonucunda uygun bulunan on beş şarkı ile ,

3-Ulaşılabilen kaynaklarla sınırlıdır.

TANIMLAR

Artikülasyon: Eklemleme (boğumlama). Sesleri çıkarmak için artikülatör organların temas etmesi.

Müzikal: Müzik eşliğinde sahnelenen oyun.

Müzikalite: Müzikal duyarlılık.

ntermezzo: Operalarda perde araları.

Prozodi: Sözlü bir müzik yapıtında, müzik ve söz öğesinin anlam ,vurgu ve deyiş bakımından uyumlu olması,bağdaşması.

Libretto: Opera metni.

Koloratur: İleri teknik gerektiren hızlı pasajlarda kıvraklık ve süsleme ustalığına sahip tiz soprano sesi.

Logogenik: Sözlerin egemen olduğu, sesin salt bir araç gibi kullanıldığı şarkı söyleme biçimi.

Pathogenik: Sözlere çok az bağlı duyguların başıboş bırakılması ile ortaya çıkan şarkı söyleme biçimi.

BÖLÜM 2

YÖNTEM

Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyun ve Müzikallerinden seçilmiş şarkıların ses eğitim materyali olarak kullanılabilirliğinin incelenmesi amacıyla yapılan bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel işlemler yer almaktadır.

2.1 Araştırmanın Niteliği

Bu araştırma betimsel çerçevede ele alınmış kaynak taraması, uzmanların ders ortamında gerçekleştirdikleri uygulama ve gözlemler sonucu yanıtladıkları anket tekniğine başvurulmuş olması araştırmaya çeşitli kaynaklardan veri toplama imkânı sağlamıştır.

Bu araştırmada veri toplama yöntemlerinden ders ortamında uygulama sonucunda yanıtlanmış anket tekniğinin seçilmesinin nedeni uzmanların bu konu ile ilgili fikirlerini alabilmenin en uygun yol olmasıdır.

2.2 Araştırmanın Evreni

Bu araştırmanın çalışma evreni, Cumhuriyet Döneminde bestelenmiş Türk Müzikli Oyun ve Müzikalleri içinde yer alan şarkılardan oluşmaktadır.

2.3 Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın örneklemini çalışma evreninde yer alan Müzikli Oyunlar arasından geniş bir araştırma sonucu ulaşılabilen on iki oyundan seçilmiş on beş şarkı oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan şarkıları kapsayan Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunları ve bestecileri aşağıda belirtilmektedir.

ÇİZELGE 2.3.1
ÖRNEKLEMDE YER ALAN CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK MÜZİKLİ
OYUNLARINDAN SEÇKİ

ŞARKI ADI	BESTECİ	SÖZ YAZARI	OYUN ADI	OYUN YAZARI
Hoşgeldiniz	Melih Kibar	Haldun Dormen	Hisseli Harikalar Kumpanyası	Haldun Dormen
Yoksulluk Türküsü	Muammer Sun	Muammer Sun	Uzundere	Nihat Asyalı
Zornan Değil	Cemal Reşit Rey	Nazım Hikmet	Lüküs Hayat	Ekrem Reşit Rey
Ninni	Sarper Özhan	Ünal Akpınar	Bozkırdirliği	Ünal Akpınar
Kasa Çatırdıyor	Timur Selçuk	Çiğdem Talu	Nereye Payidar?	Bigesu Erenus
Bir Hazin Hürriyet	Maksut Göksu	Nazım Hikmet	Grev	Nihat Asyalı
Matem Şarkısı	Nurdan Turan	Nazım Hikmet	Benerci Kendini Niçin Öldürdü?	Nazım Hikmet
Osmanlı Erkekleri	Cem İdiz	Turgut Özakman	Bir Şehnaz Oyun	Turgut Özakman
Halet Reza'nın Şarkısı	Timur Selçuk	Oktay Arayıcı	Rumuz Goncagül	Oktay Arayıcı
Ah Berelim	Cemal Reşit Rey	Nazım Hikmet	Lüküs Hayat	Ekrem Reşit Rey
Can Kurban	Timur Selçuk	Uğur Mumcu	Sakıncalı Piyade	Uğur Mumcu
Final Şarkısı	Turgay Erdener	Turan Oflazoğlu	Dörtbaşı Mamur Şahin	Turan Oflazoğlu
Sevmek İstersen Eğer	Yalçın Tura	Haldun Taner	Keşanlı Ali Destanı	Haldun Taner -
Neyim Eksik Sizlerden	Yalçın Tura	Haldun Taner	Keşanlı Ali Destanı	Haldun Taner
Oh Be	Cem İdiz	Turgut Özakman	Bir Şehnaz Oyun	Turgut Özakman

2.4 Verilerin Toplanması

Bu araştırma betimsel bir araştırma olup konu ile ilgili tarihsel ve kuramsal bilgiler yazılı kaynaklar taranarak elde edilmiştir.

Örnekleme alınan eserlerin, ses eğitimi programlarında belirlenen hedefleri gerçekleştirmede ne denli etkili olduğuna ilişkin olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşlerinden yararlanılmıştır.

Verilerin çözümlenmesinde betimsel çerçevede istatistiksel yöntem ve tekniklerden yararlanılmaktadır. Elde edilen kuramsal veriler araştırma konusu ile bağlantılı olarak düzenlenip yorumlanmıştır.

Ders ortamında gerçekleştirilen uygulama sonuçlarının yansıtıldığı anket formlarıyla elde edilen bulguların değerlendirilmesinde(f)frekans,(%)yüzde hesaplamalarından yararlanılmıştır. Frekans ve yüzde dağılım tablosu sayısal verilere dönüştürülmüş ve değerlendirilerek yorumlanmıştır. Bulgulardan çıkarılan sonuçlar özetlenerek tartışılmış ve çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM 3

BULGULAR VE YORUM

Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyun ve Müzikallerinden seçilmiş şarkıların, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Ses Eğitimi programlarında belirlenen hedeflere yönelik hedef davranışların gerçekleştirilmesinde ses eğitimi materyalleri olarak kullanılabilirliğini incelemek ve dolayısıyla bu derslere ilişkin repertuarın çeşitlendirilip zenginleştirilmesine katkıda bulunmak amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde araştırma problemine yönelik bulgular yer almaktadır.

Örnekleme oluşturan on beş şarkı, iki gruba ayrılan toplam dokuz uzmanın dördüne sekiz, beşine yedi olmak üzere incelemeye gönderilmiştir.

Çizelge3.1

Şarkıların Bireye Bedensel ve Zihinsel Hazırlanma Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR-DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	A Z	H	T	BÖ	K	A Z	H	T	B Ö	K	A Z	H	T	BÖ	K	A Z	H	T	BÖ	K	A Z	H	T	B Ö	K	A Z	H	T	B Ö	K	A Z	H					
1				x					x					x			x						x						x					x							
2		x						x						x				x				x						x					x								
3			x					x						x					x				x					x							x						
4			x					x						x			x					x						x							x						
ORANLAR		4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	0	4/4	0	0	4/2	4/1	4/1	0	0	0	4/2	4/2	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/3	0	4/1	0	0	4/3	4/1	0	0
İSTATİSTİ K	f	1	2	1	0	0	0	3	1	0	0	0	0	4	0	0	2	1	1	0	0	0	2	2	0	0	1	2	1	0	0	0	3	0	1	0	0	3	1	0	0
	%	25	50	25	0	0	0	75	25	0	0	0	0	100	0	0	50	25	25	0	0	0	50	50	0	0	25	50	25	0	0	0	75	0	25	0	0	75	25	0	0

II.GRUP

UZMANLAR-DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	
1			x					x				x					x						x				x					x					
2			x					x						x			x					x						x				x					
3			x					x				x					x					x					x					x					
4			x					x						x					x					x					x					x			
5			x					x					x					x				x					x					x					
ORANLAR		0	5/5	0	0	0	0	5/2	5/3	0	0	5/1	5/1	5/1	5/2	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/4	0	5/1	0	
İSTATİSTİK	f	0	5	0	0	0	0	2	3	0	0	1	1	1	2	0	0	3	1	1	0	0	3	1	1	0	0	3	1	1	0	0	4	0	1	0	
	%	0	100	0	0	0	0	40	60	0	0	20	20	20	40	0	0	60	20	20	0	0	60	20	20	0	0	60	20	20	0	0	80	0	20	0	

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:H

Çizelge 3.1 incelendiğinde görüleceği gibi, örnekleme yer alan şarkılar bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisini kazandırmada ne derece etkilidir?” sorusuna iki ayrı grupta yer alan uzman öğretim elemanları şu yanıtları vermişlerdir;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların % 25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100 kısmen etkili,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %50’si tamamen, %25’i büyük ölçüde, %25’i kısmen etkili,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’i büyük ölçüde, %50’si kısmen etkili,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen, %50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili olacağı görüşlerini bildirmişlerdir.

“Oh Be” şarkısı için uzmanların % 100’ü büyük ölçüde etkili,

“Halet Rezaki’nin şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde, %60’ı kısmen etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen ,%20 ‘si büyük ölçüde, % 20’si kısmen,%40’ı az etkili,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların %60’ı büyük ölçüde%20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde, %20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde, %20’si az etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Bu bulgulara göre; araştırma örnekleminde yer alan şarkıların, eğitim materyalleri olarak kullanımının, bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisi kazandırmada işlevsel olduğunu düşündürmektedir. Öğretim elemanlarının uygulamalar sonucunda yaptıkları değerlendirmelerden ,örnekleme yer alan şarkılardan “Ah Berelim” şarkısı dışında tüm şarkıların büyük ölçüde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.1 incelendiğinde görüleceği gibi, örnekleme yer alan şarkılar bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisini kazandırmada ne derece etkilidir?” sorusuna iki ayrı grupta yer alan uzman öğretim elemanları şu yanıtları vermişlerdir;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların % 25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100 kısmen etkili,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %50’si tamamen, %25’i büyük ölçüde, %25’i kısmen etkili,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’i büyük ölçüde, %50’si kısmen etkili,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen, %50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili olacağı görüşlerini bildirmişlerdir.

“Oh Be” şarkısı için uzmanların % 100’ü büyük ölçüde etkili,

“Halet Rezaki’nin şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde, %60’ı kısmen etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen ,%20 ‘si büyük ölçüde, % 20’si kısmen,%40’ı az etkili,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde, %20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde, %20’si az etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Bu bulgulara göre; araştırma örnekleminde yer alan şarkıların, eğitim materyalleri olarak kullanımının, bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisi kazandırmada işlevsel olduğunu düşündürmektedir. Öğretim elemanlarının uygulamalar sonucunda yaptıkları değerlendirmelerden ,örnekleme yer alan şarkılardan “Ah Berelim” şarkısı dışında tüm şarkıların büyük ölçüde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.1 incelendiğinde görüleceği gibi, örnekleme yer alan şarkılar bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisini kazandırmada ne derece etkilidir?” sorusuna iki ayrı grupta yer alan uzman öğretim elemanları şu yanıtları vermişlerdir;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların % 25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,
“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100 kısmen etkili,
“Ninni” şarkısı için uzmanların %50’si tamamen, %25’i büyük ölçüde, %25’i kısmen etkili,
“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’i büyük ölçüde, %50’si kısmen etkili,
“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen, %50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,
“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,
“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili olacağı görüşlerini bildirmişlerdir.
“Oh Be” şarkısı için uzmanların % 100’ü büyük ölçüde etkili,
“Halet Rezaki’nin şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde, %60’ı kısmen etkili,
“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen ,%20 ‘si büyük ölçüde, % 20’si kısmen,%40’ı az etkili,
“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az etkili,
“Final Şarkısı” için uzmanların %60’ı büyük ölçüde%20’si kısmen,%20’si az etkili,
“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde, %20’si kısmen,%20’si az etkili,
“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde, %20’si az etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Bu bulgulara göre; araştırma örnekleminde yer alan şarkıların, eğitim materyalleri olarak kullanımının, bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma becerisi kazandırmada işlevsel olduğunu düşündürmektedir. Öğretim elemanlarının uygulamalar sonucunda yaptıkları değerlendirmelerden ,örnekleimde yer alan şarkılardan “Ah Berelim” şarkısı dışında tüm şarkıların büyük ölçüde etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge3.2

Şarkıların Bireye Doğru Solunum Alışkanlığı Kazandırma Durumuna İlişkin Veriler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER	HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H
1			X				X							X			X					X						X				X				X				
2	X						X						X				X						X								X					X				
3		X					X						X				X						X								X					X				
4		X					X						X				X						X								X					X				
ORANLAR	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0	0	0	4/3	4/1	0	0	4/4	0	0	0	0	4/2	4/2	0	0	4/3	0	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0
İSTATİSTİK	f	1	2	1	0	0	4	0	0	0	0	0	3	1	0	0	4	0	0	0	0	2	2	0	0	3	0	1	0	0	0	3	1	0	0	0	4	0	0	0
	%	25	50	25	0	0	100	0	0	0	0	0	75	25	0	0	100	0	0	0	0	50	50	0	0	75	0	25	0	0	0	75	25	0	0	0	100	0	0	0

II.GRUP

		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	
UZMAN 1			x					x				x						x					x					x					x				
UZMAN 2			x					x						x				x					x						x				x				
UZMAN 3			x					x					x					x				x							x				x				
UZMAN 4			x					x						x					x				x						x				x				
UZMAN 5			x					x						x					x					x					x					x			
ORANLAR		0	5/5	0	0	0	0	5/5	0	0	0	5/1	5/1	5/3	0	0	0	5/3	5/2	0	0	5/1	5/3	5/1	0	0	0	5/1	5/4	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0
İSTATİSTİK	f	0	5	0	0	0	0	5	0	0	0	1	1	3	0	0	0	3	2	0	0	1	3	1	0	0	0	1	4	0	0	0	4	1	0	0	
	%	0	100	0	0	0	0	100	0	0	0	20	20	60	0	0	0	60	40	0	0	20	60	20	0	0	0	20	80	0	0	0	80	20	0	0	

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.2 incelendiğinde görüleceği gibi “Şarkıların bireye doğru solunum alışkanlığını kazandırma durumuna ilişkin olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %25 tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %75’i kısmen, %25’i az etkili,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde, %50’si kısmen etkili,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %75’i tamamen,%25’i kısmen etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili bulmuşlardır.

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Halet Rezaki’nin şarkısı” için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%20’si büyük ölçüde,%60’si kısmen etkili,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların %20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,% 20’i kısmen etkili,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %20’si büyük ölçüde,%80’i kısmen etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

“Şarkıların bireye doğru solunum alışkanlığı(soluk alma-verme) kazandırma” durumu ile ilgili olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşleri, örneklemde yer alan şarkılardan “Zornan Değil”, “Ah Berelim” ve “Bir Hazin Hürriyet” kısmen etkili, bu üç şarkının dışında, 12 şarkının büyük ölçüde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, ses eğitimi uzmanlarının, Cumhuriyet dönemi Türk müzikli oyunlarından oluşturulmuş bu seçkinin büyük çoğunluğunu bireye doğru solunum alışkanlığı kazandırmada büyük ölçüde etkili bulduklarını düşündürmektedir.

Çizelge3.3

Şarkıların Soluk Basıncının Güçlendirme ve Soluğu Farklı Kuvvetlerde ve Biçimlerde Kullanma Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Veriler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X					X					X				X						X					X					X							
2			X					X					X					X					X					X					X								
3			X					X					X					X					X					X						X							
4			X					X					X					X					X					X					X								
ORANLAR		0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	0	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0	4/4	0	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0	4/3	4/1	0	0
İSTATİSTİK	f	0	3	1	0	0	0	3	1	0	0	0	3	0	1	0	0	0	4	0	0	0	2	2	0	0	0	4	0	0	0	0	2	2	0	0	0	3	1	0	0
	%	0	75	25	0	0	0	75	25	0	0	0	75	0	25	0	0	0	100	0	0	0	50	50	0	0	0	100	0	0	0	0	50	50	0	0	0	75	25	0	0

II.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X				X				X					X								X					X						
2			X					X						X				X						X					X							
3			X						X			X					X						X					X								
4			X					X						X					X					X						X						
5			X					X						X					X					X						X						
ORANLAR		0	5/4	5/1	0	0	0	5/4	5/1	0	0	5/2	0	5/3	0	0	5/2	5/1	5/2	0	0	0	5/2	5/2	5/1	0	0	0	5/5	0	0	5/1	5/2	5/2	0	0
İSTATİSTİK	f	0	4	1	0	0	0	4	1	0	0	2	0	3	0	0	2	1	2	0	0	0	2	2	1	0	0	0	5	0	0	1	2	2	0	0
	%	0	80	20	0	0	0	80	20	0	0	40	0	60	0	0	40	20	40	0	0	0	40	4	20	0	0	0	100	0	0	20	40	40	0	0

Çizelge 3.3’ de görüldüğü gibi “Şarkıların soluk basıncını güçlendirme, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırma” durumuna ilişkin olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i az yararlı,

“Ninni” şarkısı için uzmanların % 100’ü kısmen yararlı,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen yararlı,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların % 100’ü büyük ölçüde yararlı,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen yararlı,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı bulunmaktadır.

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen yararlı,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %80’si büyük ölçüde,%20’si kısmen yararlı,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%60’ı kısmen yararlı,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%40 ‘ı kısmen yararlı,

“Final Şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen,%20’si az yararlı,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen yararlı,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen yararlı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

“Şarkıların soluk basıncını güçlendirme, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırma” durumuna ilişkin olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşlerine göre, örneklemde yer alan şarkılardan “Ninni”, “Ah Berelim”, “Final Şarkısı” ve “Bir Hazin Hürriyet” kısmen yararlı, diğer 11 şarkının büyük ölçüde yararlı olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu bulgular değerlendirildiğinde, şarkıların büyük çoğunluğunun bireye soluk basıncını güçlendirme, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırmada büyük ölçüde yararlı ve işlevsel olduğu anlaşılmaktadır.

Çizelge3.4

Şarkıların Cümleleme İçin Gerekli Soluk Denetimini Gerçekleştirilme Durumuna İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X				X					X			X						X						X					X								
2			X				X					X						X					X				X					X									
3			X				X					X						X					X					X					X								
4			X				X					X						X					X				X						X								
ORANLAR		0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	4/1	0	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0				
İSTATİSTİK		f	0	3	1	0	0	0	3	1	0	0	0	3	1	0	0	1	0	3	0	0	0	1	3	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2	0	0				
		%	0	75	25	0	0	0	75	25	0	0	0	75	25	0	0	25	0	75	0	0	0	25	75	0	0	0	50	50	0	0	0	50	50	0	0				

II.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H						
1			X					X					X					X					X					X					X				
2			X					X					X					X						X					X					X			
3		X						X				X					X				X						X					X					
4			X					X					X					X					X						X					X			
5				X				X					X					X					X						X					X			
ORANLAR		5/1	5/3	5/1	0	0	0	5/5	0	0	0	0	5/1	5/4	0	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/1	5/2	5/2	0	0	0	5/2	5/3	0	0	5/1	5/3	5/1	0	0
İSTATİSTİK	f	1	3	1	0	0	0	5	0	0	0	0	1	4	0	0	0	2	3	0	0	0	1	2	2	0	0	0	2	3	0	0	1	3	1	0	0
	%	20	60	20	0	0	0	100	0	0	0	0	20	80	0	0	0	40	60	0	0	0	20	40	40	0	0	0	40	60	0	0	20	60	20	0	0

Çizelge 3.4’de görüldüğü gibi Şarkıların cümleleme için gerekli olan soluk denetimini gerçekleştirme durumuyla ilgili olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde, %25’i kısmen işlevsel,
“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde, %25’i kısmen işlevsel,
“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen işlevsel,
“Ninni” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75’i kısmen işlevsel,
“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen işlevsel,
“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların%50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen işlevsel,
“Matem Şarkısı” için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen işlevsel,
“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen işlevsel,
“Oh Be” şarkısı için uzmanlardan %20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen işlevsel,
“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların%100 büyük ölçüde işlevsel,
“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si büyük ölçüde,%80’i kısmen işlevsel,
“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen işlevsel,
“Final Şarkısı” için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen işlevsel,
“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların%40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen işlevsel,
“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen işlevsel olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Şarkıların cümleleme için gerekli olan soluk denetimini gerçekleştirme durumuna ilişkin olarak ses eğitimi uzmanları, “Hoş geldiniz”, “Yoksulluk Türküsü”, “Zornan Değil”, “Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Final Şarkısı”, “Osmanlı Erkekleri” “Matem Şarkısı” ,“Kasa Çatırdıyor”, “Sevmek İstersen Eğer “,“Neyim Eksik Sizlerden” şarkılarının büyük ölçüde işlevsel, “Ah Berelim” “Can Kurban”, “Bir Hazin Hürriyet”, “Ninni” isimli dört şarkının ise kısmen işlevsel olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

Bu bulgular, ses eğitimi uzmanlarının şarkıların büyük bir çoğunluğunu cümlelemede gerekli olan soluk denetimini gerçekleştirmede etkili ve kullanılabilir bulduklarını düşündürmektedir

Çizelge 3.5

Şarkıların Ses- Soluk Bağlantısı Kurma ve Güçlendirme Durumuna Etkileri ile İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X				X						X				X						X					X				X								
2			X					X					X					X						X					X				X								
3			X					X				X						X						X					X						X						
4			X					X					X					X						X					X				X								
ORANLAR		0	4/3	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0	4/2	4/2	0	0	4/3	0	4/1	0	0
İSTATİSTİK	f	0	3	1	0	0	0	4	0	0	0	0	1	2	1	0	0	3	1	0	0	0	3	1	0	0	0	2	2	0	0	0	2	2	0	0	3	0	1	0	0
	%	0	75	25	0	0	0	100	0	0	0	0	25	50	25	0	0	75	25	0	0	0	75	25	0	0	0	50	50	0	0	0	50	50	0	0	75	0	25	0	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	
1			X					X					X					X						X					X						X		
2			X					X							X			X						X						X				X			
3			X						X				X					X						X					X					X			
4			X					X						X					X						X					X					X		
5				X				X						X					X					X						X				X			
ORANLAR		0	5/4	5/1	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0	5/1	5/1	5/1	5/2	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/3	5/2	0	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/3	5/2	0	0
İSTATİSTİK	f	0	4	1	0	0	0	4	1	0	0	0	1	1	1	2	0	0	3	1	1	0	0	3	2	0	0	0	2	3	0	0	0	3	2	0	0
	%	0	80	20	0	0	0	80	20	0	0	0	20	20	20	40	0	0	60	20	20	0	0	60	40	0	0	0	40	60	0	0	0	60	40	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’tamamen,%25’i kısmen etkili,

“Oh be” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen,%40’ı az etkili,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’i büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili olduğu görüşünü ileri sürdükleri anlaşılmaktadır.

Uzmanların, şarkıları ses-soluk bağlantısı kurma ve güçlendirmede durumuna etkileri bakımından değerlendirmelerine göre; örnekleme yer alan “Hoş geldiniz”, “Yoksulluk Türküsü”, “Ninni”, “Kasa Çatırdıyor”, “Osmanlı Erkekleri”, “Oh be” ,“Halet Rezaki’nin Şarkısı” ,“Can Kurban” ,“Final Şarkısı”, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli on şarkının büyük ölçüde etkili, “Zornan Değil”, “Sevmek İstersen Eğer”, “Matem Şarkısı” “Ah Berelim”, “Bir Hazin Hürriyet” adlı beş şarkının kısmen etkili olduğu ileri sürülmektedir.

Bu bulgular, ses eğitimi uzmanlarının örnekleme yer alan şarkıların ses eğitimi sürecinde eğitim materyalleri olarak kullanılmasını yararlı ve işlevsel bulduklarını düşündürmektedir.

,Çizelge 3.6

Şarkıların Sesi Doğru Yerde Doğru ve Temiz olarak Üretme ve Geliştirme Durumuna Etkileri ile İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H						
DERECELER																																										
1				X				X					X			X					X						X					X										
2			X					X					X				X				X					X						X										
3			X					X				X				X				X				X			X					X										
4			X					X				X				X				X				X			X					X										
ORANLAR		0	4/3	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/2	4/2	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	4/2	4/1	4/1	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/2	4/2	0	0	0	4/4	0	0	0	
İSTATİSTİK		f	0	3	1	0	0	0	3	1	0	0	0	2	2	0	0	1	2	1	0	0	2	1	1	0	0	1	2	1	0	0	0	2	2	0	0	0	4	0	0	0
		%	0	75	25	0	0	0	75	25	0	0	0	50	50	0	0	25	50	25	0	0	50	25	25	0	0	25	50	25	0	0	0	50	50	0	0	0	100	0	0	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN			FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN						
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1			X				X						X					X						X				X								
2			X					X					X				X						X				X									
3				X				X				X				X								X				X								
4			X					X					X						X						X				X			X				
5				X			X						X						X				X					X								
ORANLAR		0	5/3	5/2	0	0	5/1	5/1	5/3	0	0	0	5/1	5/1	5/3	0	5/1	5/1	5/1	5/2	0	0	5/2	5/2	5/1	0	0	5/2	5/2	5/1	0	0	5/4	0	5/1	0
İSTATİSTİK	f	0	3	2	0	0	1	1	3	0	0	0	1	1	3	0	1	1	1	2	0	0	2	2	1	0	0	2	2	1	0	0	4	0	1	0
	%	0	60	40	0	0	20	20	60	0	0	0	20	20	60	0	20	20	20	40	0	0	40	40	20	0	0	40	40	20	0	0	80	0	20	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.6’da görüldüğü gibi “Şarkıların sesi doğru yerde, doğru ve temiz olarak üretme ve rezonansı geliştirme durumuna etkileri ile ilgili olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde ,%25’i kısmen faydalı,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde ,%25’i kısmen faydalı,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen faydalı,

“Ninni” şarkısı için uzmanların%25 ‘i tamamen, %50’si büyük ölçüde,%25’si kısmen faydalı,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’si tamamen,%25’i büyük ölçüde,%25’i kısmen faydalı,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların % 25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen faydalı,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen faydalı,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde faydalı,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen faydalı,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların%20’si tamamen,%20’si büyük ölçüde,%60’ı kısmen faydalı,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen,%60’ı az faydalı,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen,%40’ı az faydalı,

“Final Şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen,%20’si az faydalı,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen faydalı,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si az faydalı olduğu görüşünü belirtmişlerdir.

Şarkıların sesi doğru yerde, doğru ve temiz olarak üretme ve geliştirme durumuna ilişkin olarak ses eğitimi uzmanlarının yanıtları; “Ah Berelim” şarkısı dışında, örnekleme yer alan tüm şarkıların büyük ölçüde işlevsel olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bulgulara göre, ses eğitimi uzmanlarının örnekleme yer alan şarkıların büyük bir çoğunluğunun bireye sesi doğru yerde üretme ve geliştirmede büyük ölçüde fayda sağlayacağı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Çizelge 3.7

Şarkıların Seslendirilmesinde ve Yorumlanmasında Hangi Söyleyiş Biçiminin Kullanılmasının Etkili Olabileceğine İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER	HOŞGELDİNİZ			YOKSULLUK TÜRKÜSÜ			ZORNAN DEĞİL			NİNNİ			KASA ÇATIRDIYOR			SEVMEK İSTERSEN EĞER			MATEM ŞARKISI			OSMANLI ERKEKLERİ		
	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.
1		X		X				X		X			X	X			X	X		X	X	X	X	X
2	X			X				X		X			X			X			X			X		
3		X		X	X			X		X			X	X			X		X	X		X	X	
4		X		X				X		X			X	X		X	X		X			X	X	

II.GRUP

UZMANLAR- DERECELER	OH BE			HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI			AH BERELİM			CAN KURBAN			FİNAL ŞARKISI			BİR HAZİN HÜRRİYET			NEYİM EKSİK SİZLERDEN		
	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.	Leg.	N.Leg.	Stac.
1	X			X				X			X	X	X			X			X		
2		X			X			X	X		X			X			X			X	X
3	X				X			X		X				X			X			X	
4		X			X			X			X		X			X				X	
5		X		X	X	X		X			X		X	X	X	X	X		X		X

Çizelge 3.7'ye göre 1.gruptaki uzman ses eğitimcilerinin örneklemde yer alan sekiz şarkı üzerinde yaptıkları inceleme ve uygulamalar sonucunda söyleyiş biçimleriyle ilgili olarak şu görüşleri ileri sürmüşlerdir;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75'i NonLegato,%25'i Legato söyleyiş biçiminin,

“Yoksulluk Türküsü” için uzmanların %75'i Legato,%25'i Legato ve Not Legato söyleyiş biçiminin,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100'ü Non Legato söyleyiş biçiminin,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %100'ü Legato söyleyiş biçiminin,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %75'i Legato ve Not Legato,%25'i sadece Legato söyleyiş biçiminin,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %25'i Not Legato ve Staccato,%25'i Legato,%25'iNonLegato,;%25'i ise legato ve Not Legato söyleyiş biçiminin,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %25'iNon Legato ve staccato,%25'i Legato,%25'i Legato ve Not Legato,%25'i ise Legato söyleyiş biçiminin,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %25'i her üç söyleyiş biçiminde kullanılabileceğinin ileri sürerken,%50'i hem Legato hem NonLegato,%25'ise sadece Legato söyleyiş biçiminin,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %40'ı Legato,%60'ı Not Legato söyleyiş biçiminin,

“Halet Rezaki'nin Şarkısı” için uzmanların %20'si Legato,%20'si her üç söyleyiş biçiminin kullanılabileceğini ileri sürerken, ,%60'ı Not Legato söyleyiş biçiminin,

“Ah berelim” Şarkısı için uzmanların %80'i NonLegato,%20'si NonLagato ve Staccato söyleyiş biçiminin,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20'i N.Lagato ve Staccato,%20'si Legato,%60ise sadece N.Legato söyleyiş biçiminin,

“Final Şarkısı” için uzmanların %40'ı Legato,%20'si üç söyleyiş biçiminin kullanılabileceğini bildirmekte,%40'ı ise N.Legato söyleyiş biçiminin,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40'ı Legato,%40'ı N.legato,%20'si ise Legato ve N.Legato söyleyiş biçimlerinin,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların%20'si Legato,%20'si N.Legato ve Staccato,%40'ı sadece N.Legato,%20'si Legato ve Staccato söyleyiş biçimlerinin

seslendirme ve yorumlanmada daha etkili olabileceği görüşünde olduklarını bildirmişlerdir.

I.ve II Grup uzmanların görüşleri değerdendirildiğinde, şarkıları seslendirme ve yorumlamada kullanılacak söyleyiş biçimleri konusunda benzer yaklaşımlarda bulundukları anlaşılmaktadır. Ancak Sevmek İstersen Eğer ve Matem şarkılarında farklı söyleyiş biçimlerini kullandıkları görülmektedir.

şarkıların karakteristik özelliklerinin,(tonalite, aralıklar, ritm, metin)seslendirme biçimlerini belirlediği bilinmektedir. Çizelgedeki durum söyleyiş biçimlerinin belirlenmesinde kişisel tercihlerin öne çıktığını düşündürmektedir.

Çizelge3.8

Şarkıların Seslendirilmesinde Kullanılan Registerlere İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ			YOKSULLUK TÜRKÜSÜ			ZORNAN DEĞİL			NİNNİ			KASA ÇATIRDIYOR			SEVMEK İSTERSEN EĞER			MATEM ŞARKISI			OSMANLI ERKEKLERİ		
		A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü
1		x			x			x			x			x			x			x			x		
2		x			x			x			x			x			x			x			x		
3				x	x				x				x			x				x					x
4		x			x			x			x			x			x			x			x		
ORANLAR		4/3	0	4/1	4/4	0	0	4/3	4/1	0	4/4	0	0	4/4	0	0	4/4	0	0	4/3	4/1	0	4/3	0	4/1
İSTATİSTİK	f	3	0	1	4	0	0	3	1	0	4	0	0	4	0	0	4	0	0	3	1	0	3	0	1
	%	75	0	25	100	0	0	75	25	0	100	0	0	100	0	0	100	0	0	75	25	0	75	0	25

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE			HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI			AH BERELİM			CAN KURBAN			FİNAL ŞARKISI			BİR HAZİN HÜRRİYET			NEYİM EKSİK SİZLERDEN		
		A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü	A/O	O/Ü	A/O/Ü
1			x				x		x			x		x		x			x			
2				x	x				x			x	x			x			x			
3				x		x			x			x		x		x				x		
4		x			x			x				x		x		x			x			
5				x	x			x				x			x	x				x		
ORANLAR		5/1	5/1	5/3	5/3	5/1	5/1	5/2	5/3	0	0	5/3	5/2	5/2	5/2	5/1	5/5	0	0	5/3	5/2	0
İSTATİSTİK	f	1	1	3	3	1	1	2	3	0	0	3	2	2	2	1	5	0	0	3	2	0
	%	20	20	60	60	20	20	40	60	0	0	60	40	40	40	20	100	0	0	60	40	0

A/O:Alt/Orta O/U:Orta/Üst A/O/Ü:Alt/Orta/Üst

Çizelge 3.8 incelendiğinde görüldüğü gibi Şarkıların seslendirilmesinde;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’i alt/orta,%25’i Alt/orta/üst registerlerin,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların%100’ü Alt/Orta registerlerin,

“Zornan Değil”şarkısı için uzmanların %75’i Alt/Orta,%25’i Orta/Üst registerlerin,

“Ninni”şarkısı için uzmanların %100’ü Alt/Orta registerlerin,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %100’ü Alt/Orta registerlerin,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %100’ü Alt/Orta registerlerin,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i Alt/Orta,%25’i Orta/Üst registerlerin,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların%75’i Alt/Orta,%25’i /AltOrta/Üst registerlerin,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %20’si Alt/Orta,%20’si Orta/Üst, %60’ı Alt/Orta/Üst registerlerin,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %60’ı Alt/Orta,%20’si Orta/Üst,%20’si Alt/Orta/Üst registerlerin,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %40’ı Alt/Orta,%60’ı Orta/Üst registerlerin,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı Orta/Üst, %40’ı Alt/Orta/Üst registerlerin,

“Final Şarkısı” için uzmanların %40’ı Alt/Orta,%40’ı Orta/Üst,%20’si Alt/Orta/Üst registerlerin,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %100’ü Alt/Orta registerlerin,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %60’ı Alt/Orta,%40’ı Orta/Üst registerlerin kullanımını gerekli gördüklerini belirtmişlerdir.

Bu verilere göre I.Grup uzmanların registerler kullanımında genellikle benzer görüşte oldukları ortaya çıkmaktadır.2.Grup uzmanlarının bu konuda görüş ayrılığı içinde olmaları, dikkat çekmektedir.

Çizelge3.9

Şarkıların Register Bağlantılarını Kurmadaki Etkinlik Derecelerine İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1			X							X					X						X					X					X			X							
2			X					X				X					X				X					X			X			X									
3			X						X			X						X				X				X			X				X								
4			x					x				x					x				x					x			x			x									
ORANLAR		0	4/4	0	0	0	0	4/2	4/1	4/1	0	0	4/3	0	4/1	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0	4/1	4/2	0	4/1	0	4/2	4/2	0	0	0
İSTATİSTİK	f	0	4	0	0	0	0	2	1	1	0	0	3	0	1	0	1	2	1	0	0	0	3	1	0	0	0	4	0	0	0	1	2	0	1	0	2	2	0	0	0
	%	0	100	0	0	0	0	50	25	25	0	0	75	0	25	0	25	50	25	0	0	0	75	25	0	0	0	100	0	0	0	25	50	0	25	0	50	50	0	0	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	
1			X					X					X				X						X					X					X				
2			X					X						X			X						X						X				X				
3			X						X				X				X						X					X					X				
4			X					X					X					X						X					X					X			
5			X					X						X				X					X						X				X				
ORANLAR		0	5/5	0	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0	5/1	5/2	5/2	0	5/1	5/2	5/2	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0
İSTATİSTİK	f	0	5	0	0	0	0	4	1	0	0	0	1	2	2	0	1	2	2	0	0	0	4	1	0	0	0	2	3	0	0	0	4	1	0	0	
	%	0	100	0	0	0	0	80	20	0	0	0	20	40	40	0	20	40	40	0	0	0	80	20	0	0	0	40	60	0	0	0	80	20	0	0	

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.9 da görüldüğü gibi “Şarkılar söz konusu register bağlantılarını kurmada ne derece etkilidir?” sorusuna,

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların % 50’si büyük ölçüde,%25’, kısmen,%25’i az etkili,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i az etkili,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen etkili,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %25’i tamamen,%50’i büyük ölçüde,%25’i az etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %50’i tamamen,%50’si büyük ölçüde etkili,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde etkili,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si büyük ölçüde,%40’ı kısmen,%40’ı az etkili,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili,

“Bir Hazin Hürriyet” % 40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde etkili,%20’i kısmen etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Şarkıların register bağlantılarını kurmadaki etkinlik durumuna ilişkin olarak;uzman ses eğitimcilerinin görüşleri, örnekleme yer alan “Ah Berelim” ve “Bir Hazin Hürriyet” şarkıları için kısmen etkili, diğer on iki şarkı için büyük ölçüde etkili olduğu yönündedir.

Bu bulgulara göre, ses eğitimi uzmanlarının görüşleri şarkıların büyük bir çoğunluğu register bağlantıları kurma bakımından büyük ölçüde ya da kısmen işlevsel bulduklarını düşündürmektedir.

Çizelge 3.10

Şarkıların Dili Açık Anlaşılır Kullanma ve İyi Eklemeleme Becerisi Kazandırma Durumuna İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X				X			X					X						X							X				X								
2				X				X					X			X						X						X					X								
3				X		X						X				X				X						X				X				X							
4				X		X						X				X						X						X					X								
ORANLAR		0	0	4/4	0	0	4/2	0	4/2	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	4/3	4/1	0	0	4/1	0	4/3	0	0	4/3	4/1	0	0	0	0	4/3	4/1	0	0	4/2	4/2	0	0		
İSTATİSTİK	f	0	0	4	0	0	2	0	2	0	0	1	2	1	0	0	3	1	0	0	1	0	3	0	0	3	1	0	0	0	0	3	1	0	0	2	2	0	0		
	%	0	0	100	0	0	50	0	50	0	0	25	50	25	0	0	75	25	0	0	25	0	75	0	0	75	25	0	0	0	0	75	25	0	0	50	50	0	0		

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1			X					X					X				X						X					X					X			
2			X					X					X					X				X							X				X			
3			X					X					X					X						X					X				X			
4			X					X						X				X							X				X				X			
5				X					X					X				X					X						X				X			
ORANLAR		0	5/4	5/1	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0	5/3	5/2	0	0	5/1	5/4	0	0	0	5/1	5/2	5/1	5/1	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/5	0	0	0
İSTATİSTİK	f	0	4	1	0	0	0	4	1	0	0	0	3	2	0	0	1	4	0	0	0	1	2	1	1	0	0	2	3	0	0	0	5	0	0	0
	%	0	80	20	0	0	0	80	20	0	0	0	60	40	0	0	20	80	0	0	0	20	40	20	20	0	0	40	60	0	0	0	100	0	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.10 incelendiğinde görüleceği gibi “Şarkılar, dili anlaşılır kullanma ve iyi bir eklemlleme(boğumlanma)becerisi kazandırmada ne ölçüde faydalıdır?” sorusuna;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların % 50’si tamamen,%50’si kısmen,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların%25’i tamamen,%50’i büyük ölçüde,%25’i kısmen,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75’i kısmen,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %75’i tamamen,%25’i büyük ölçüde

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75 kısmen ,%25’i az,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%50’si kısmen,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%80’i büyük ölçüde,

“Final Şarkısı” için uzmanların %20’i tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %100’ü tamamen faydalı olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

“Bireye Dili Açık Anlaşılır Kullanma ve İyi Eklemlleme Becerisi Kazandırma” ile ilgili olarak uzman görüşlerine göre; örnekleimde yer alan şarkılardan,“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı tamamen, “Ninni”, “Sevmek İstersen Eğer”,“Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”,“Ah Berelim”,“Zornan Değil” “Osmanlı Erkekleri” “Final Şarkısı” ”,“Can Kurban” şarkıları büyük ölçüde,” “Matem Şarkısı" ve “Kasa Çatırdıyor” şarkılarının kısmen faydalı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bulgulara göre bu konuda uzman ses eğitimcileri şarkıların büyük çoğunluğunu, dili açık anlaşılır kullanma ve iyi eklemlleme becerisi kazandırma bakımından büyük ölçüde ya da kısmen faydalı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Çizelge 3.11

Şarkılarda Yer Alan Sözcüklerin Anlamlarına Uygun Tonlama ve Vurgulama İle Seslendirme Becerisi Kazandırma Durumuna Etkililiğine İlişkin Görüşler
I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H						
1					X			X					X						X					X						X				X								
2			X						X					X					X						X				X						X							
3			X				X							X				X							X										X							
4			X					X						X					X						X										X							
ORANLAR		0	4/3	0	4/1	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	0	4/1	4/1	4/2	0	4/1	0	4/3	0	0
İSTATİSTİK	f	0	3	0	1	0	1	2	1	0	0	0	1	3	0	0	0	1	3	0	0	0	1	3	0	0	0	1	3	0	0	0	0	1	1	2	0	1	0	3	0	0
	%	0	75	0	25	0	25	50	25	0	0	0	25	75	0	0	0	25	75	0	0	0	25	75	0	0	0	25	75	0	0	0	0	25	25	50	0	25	0	75	0	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN						
1			X						X					X								X						X					X					
2			X					X					X					X					X					X					X					
3		X						X					X					X					X					X					X					
4			X					X					X					X								X			X					X				
5				X					X					X					X						X				X					X				
ORANLAR		5/1	5/3	5/1	0	0	0	5/3	5/2	0	0	0	5/3	5/2	0	0	5/2	5/3	0	0	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/1	5/4	0	0	0	5/5	0	0	0	0	
İSTATİSTİK	f	1	3	1	0	0	0	3	2	0	0	0	3	2	0	0	2	3	0	0	0	0	3	1	1	0	0	1	4	0	0	0	5	0	0	0	0	
	%	20	60	20	0	0	0	60	40	0	0	0	60	40	0	0	40	6	0	0	0	0	60	20	20	0	0	20	80	0	0	0	100	0	0	0	0	

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge3.11’de görüldüğü gibi “Şarkılarda yer alan sözcükleri anlamlarına uygun tonlama ve vurgulama ile seslendirme becerisi kazandırmada ne ölçüde etkilidir?” sorusuna;

Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’si büyük ölçüde,%25’si az etkili,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların%25’i tamamen, % 50’si büyük ölçüde,,%25’si kısmen etkili,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%75 ‘i kısmen etkili,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%75 ‘i kısmen etkili,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%75 ‘i kısmen etkili,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların % 25’i tamamen,%75’i büyük ölçüde etkili,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%25’i kısmen,%50’si az etkili,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75 ‘i kısmen etkili,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen etkili,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların%60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen etkili

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların%40’ı tamamen,%60’ı büyük ölçüde etkili,

“Final Şarkısı” için uzmanların%60’ı büyük ölçüde, %20’si kısmen,%20’si az etkili,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların%100’ü, büyük ölçüde etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Şarkıların bireye, sözcüklerin anlamlarına uygun tonlama ve vurgulama ile seslendirme becerisi kazandırma durumuna etkililiğine ilişkin olarak uzman görüşlerine göre; örneklemede yer alan şarkılardan “Neyim Eksik Sizlerden” “Sevmek İstersen Eğer” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Ah Berelim” “Can Kurban” isimli şarkılar büyük ölçüde etkili, geriye kalan on şarkı kısmen etkili bulunmaktadır.

Bu bulgulara göre ses eğitimi uzmanlarının Cumhuriyet dönemi Türk müzikli oyunlarından oluşturulmuş bu seçkinin büyük bir çoğunluğunu, bireye, sözcüklerin anlamlarına uygun tonlama ve vurgulama ile seslendirme becerisi kazandırma bakımından kısmen etkili buldukları düşünülmektedir.

Çizelge 3.12

Şarkılarda Yer Alan Sözcüklerin Halk Dili ile Kullanımını ve Anlamsal İçeriğini Uygun Bulup Bulmama Durumuna İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ		YOKSULLUK TÜRKÜSÜ		ZORNAN DEĞİL		NİNNİ		KASA ÇATIRDIYOR		SEVMEK İSTERSEN EĞER		MATEM ŞARKISI		OSMANLI ERKEKLERİ	
		uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir
1		x		x		x		x		x		x		x		x	
2		x		x		x		x		x		x		x		x	
3		x		x		x		x		x		x		x			x
4		x		x		x		x		x		x		x		x	
ORANLAR		4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/3	4/1
İSTATİSTİK	f	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	3	1
	%	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	75	25

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE		HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI		AH BERELİM		CAN KURBAN		FİNAL ŞARKISI		BİR HAZİN HÜRRİYET		NEYİM EKSİK SİZLERDEN	
		uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir	uygundur	Uygun değildir
1			x		x		x		x		x		x		x
2		x		x			x	x		x			x	x	
3		x		x		x		x		x		x		x	
4		x		x		x		x		x		x		x	
5		x		x			x	x		x		x		x	
ORANLAR		5/4	5/1	5/4	5/1	5/2	5/3	5/4	5/1	5/4	5/1	5/3	5/2	5/4	5/1
İSTATİSTİK	f	4	1	4	1	2	3	4	1	4	1	3	2	4	1
	%	80	20	80	20	40	60	80	20	80	20	60	40	80	20

Çizelge 3.12 incelendiğinde görüleceği gibi “Şarkılarda yer alan sözcüklerin halk diliyle kullanımını ve anlamsal içeriğini, ses eğitimi ilke ve hedefleri yönünden uygun buluyor musunuz?” sorusuna;

“Hoş geldiniz” şarkısının tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Yoksulluk Türküsü”nün tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Zornan Değil” şarkısının tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Ninni” şarkısının tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Kasa Çatırdıyor” şarkısının tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Sevmek İstersen Eğer” şarkısının tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Matem Şarkısı”nın tüm uzmanlarca (%100) uygun bulunduğu, “Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i uygun, %25’i uygun olmadığı, “Oh Be” şarkısı için uzmanların %80’i uygun, %20’i uygun olmadığını, “Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %80’i uygun, %20’i uygun olmadığını, “Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %40’ı uygun, %60’ı uygun bulmadığı, “Can Kurban” şarkısı için uzmanların %80’i uygun, %20’i uygun olmadığını, “Final Şarkısı” için uzmanların %80’i uygun, %20’i uygun olmadığını, “Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %60’ı uygun, %40’ı uygun bulmadığı, “Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %80’i uygun, %20’si uygun bulmadığı görüşünü bildirmişlerdir.

Sözcüklerin halk diliyle kullanımı ve anlamsal içeriğini, ses eğitimi ilke ve hedefleri yönünden ses eğitimcileri örneklemede yer alan şarkılardan “Ah Berelim” dışında, tüm şarkıları (%100) uygun bulduklarını belirtmişlerdir.

Bu bulgulara göre uzman ses eğitimcilerinin değerlendirmelerinde büyük ölçüde tutarlılık söz konusudur. Şarkıların büyük bir çoğunluğunun, sözcüklerin halk diliyle kullanımı ve anlamsal içeriğini, ses eğitimi ilke ve hedefleri yönünden uygun bulunmuş olmaları dikkate değerdir.

Çizelge 3.13

Şarkıların Nüans, İfade ve Hızla İlgili Müziksel Davranışları Kazandırma Durumuna Etkilileri ile İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER	HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H
1			X				X						X				X						X				X					X				X				
2			X				X						X					X					X					X					X				X			
3			X				X						X				X						X				X					X						X		
4			X				X						X				X						X				X					X				X				
ORANLAR	0	0	4/4	0	0	0	4/4	0	0	0	0	0	4/3	4/1	0	0	4/3	4/1	0	0	0	0	4/4	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	0	4/4	0	0	4/2	4/1	0	4/1	0
İSTATİSTİK	f	0	0	4	0	0	0	4	0	0	0	0	3	1	0	0	3	1	0	0	0	0	4	0	0	0	3	1	0	0	0	0	4	0	0	2	1	0	1	0
	%	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0	0	75	25	0	0	75	25	0	0	0	0	100	0	0	0	75	25	0	0	0	0	100	0	0	50	25	0	25	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X					X			X					X							X					X							
2			X					X						X				X					X					X			X					
3		X					X					X					X						X				X			X						
4		X					X					X					X						X				X			X						
5				X				X						X			X						X					X			X					
ORANLAR		5/2	5/1	5/2	0	0	5/2	5/1	5/2	0	0	5/2	5/1	0	5/2	0	5/1	5/3	5/1	0	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/2	5/2	5/1	0	5/1	5/3	0	5/1	0
İSTATİSTİK	f	2	1	2	0	0	2	1	2	0	0	2	1	0	2	0	1	3	1	0	0	0	2	3	0	0	0	2	2	1	0	1	3	0	1	0
	%	40	20	40	0	0	40	20	40	0	0	40	20	0	40	0	20	60	20	0	0	0	40	60	0	0	0	40	40	20	0	20	60	0	20	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge3.13’de görüldüğü gibi “Şarkıların nüans(ince ayırım), ifade ve hız ile ilgili müziksel davranışlar kazandırmada ne ölçüde işlevseldir?” sorusuna;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen işlevsel,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların % 100’ü büyük ölçüde işlevsel, “

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların%75’i kısmen,%25’i az işlevsel,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen işlevsel,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen işlevsel,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların%75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen işlevsel,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %100’ü kısmen işlevsel,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %50’si tamamen,%25’i büyük ölçüde,%25’i az işlevsel,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%40’ı kısmen işlevsel,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %40’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%40’ı kısmen işlevsel,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%40’ı az işlevsel,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların%20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen işlevsel,

“Final Şarkısı” için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%60’ı kısmen işlevsel,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40’ı büyük ölçüde,%40’ı Kısım,%20’si az işlevsel,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların%20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’si az işlevsel olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Şarkıların, bireye ince ayırım, ifade ve hızla ilgili müziksel davranışları kazandırma durumuna ilişkin olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşleri; örnekleme yer alan “Yoksulluk Türküsü”, “Ninni”, “Sevmek İstersen Eğer”, “Osmanlı Erkekleri”, “Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Ah Berelim”, “Can Kurban”, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkılar nüans, ifade ve hızla ilgili müziksel davranışları kazandırmada büyük ölçüde işlevsel, “Hoş geldiniz”, “Zornan Değil”, “Kasa Çatırdıyor” “Matem Şarkısı”, “Final Şarkısı” “Bir Hazin Hürriyet” şarkılarının ise kısmen işlevsel olduğu yönündedir.

Bu bulgulara göre Cumhuriyet dönemi Türk müzikli oyunlarından seçilmiş bu şarkıların uzmanlarca bireye nüans, ifade ve hızla ilgili müziksel davranışları kazandırmada büyük ölçüde yada kısmen işlevsel bulması, eğitim materyalleri olarak kullanılmasının müziksel duyarlılığını gelişmesine katkıda bulunacağını düşündürmektedir.

Çizelge3.14

Şarkıların Müziksel Duyarlılığı Geliştirme Durumuna Etkileri ile İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1				X				X					X				X						X						X				X								
2				X				X					X						X					X						X				X							
3				X				X						X					X					X						X					X						
4				X				X					X					X					X						X					X							
ORANLAR		0	0	4/4	0	0	0	4/4	0	0	0	0	4/3	4/1	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	0	4/4	0	0	4/1	4/2	0	4/1	0
İSTATİSTİK	f	0	0	4	0	0	0	4	0	0	0	0	3	1	0	0	1	2	1	0	0	0	1	3	0	0	0	3	1	0	0	0	0	4	0	0	1	2	1	0	0
	%	0	0	100	0	0	0	100	0	0	0	0	75	25	0	0	25	50	25	0	0	0	25	75	0	0	0	75	25	0	0	0	0	100	0	0	25	50	25	0	0

II.GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	
1				X					X			X					X							X					X						X		
2			X					X						X				X					X						X				X				
3		X						X					X					X					X					X					X				
4			X					X					X					X					X					X					X				
5				X					X					X					X				X						X				X				
ORANLAR		5/1	5/2	5/2	0	0	0	5/3	5/2	0	0	5/1	5/2	5/1	5/1	0	5/1	5/2	5/2	0	0	0	5/4	5/1	0	0	0	5/2	5/2	5/1	0	0	5/4	0	5/1	0	0
İSTATİSTİK	f	1	2	2	0	0	0	3	2	0	0	1	2	1	1	0	1	2	2	0	0	0	4	1	0	0	0	2	2	1	0	0	4	0	1	0	0
	%	20	40	40	0	0	0	60	40	0	0	20	40	20	20	0	20	40	40	0	0	0	80	20	0	0	0	40	40	20	0	0	80	0	20	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:H

Çizelge 3.14 ‘e göre, şarkıların bireyde var olan müzikal duyarlılığı geliştirerek, etkili bir seslendirme ve yorumlama becerisi kazandırma durumuna ilişkin olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen yararlı,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların % 100’büyük ölçüde yararlı,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların%75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı, “Ninni” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı, “Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %25’büyük ölçüde,%75’i kısmen yararlı,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların%75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %100’ü kısmen yararlı,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i az yararlı,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı ise kısmen yararlı,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %60’ı büyük ölçüde,,%40’ı kısmen yararlı,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’isi tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’i kısmen ,%20’i az yararlı,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı ise kısmen yararlı,

“Final Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen yararlı,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen,%20’si az yararlı,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların%80’i büyük ölçüde,%20’si az yararlı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

“Şarkıların bireyde varolan müzikal duyarlılığı geliştirerek, etkili bir seslendirme ve yorumlama becerisi kazandırmaya” ilişkin olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşlerine göre örnekleme yer alan on beş şarkıdan“Yoksulluk Türküsü” “Zornan Değil” “Ninni” “Sevmek İstersen Eğer” “Osmanlı Erkekleri” “Oh Be” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Ah Berelim” “Can Kurban” “Final Şarkısı” “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkılar büyük ölçüde yararlı, “Hoş geldiniz” “Kasa Çatırdıyor” “Matem Şarkısı” “Bir Hazin Hürriyet” şarkıları ise kısmen yararlı bulunmuştur.

Bu bulgulara göre ses eğitimi uzmanları örnekleme yer alan şarkıların büyük bir çoğunluğunu bireyde müziksel duyarlılığı geliştirme bakımından büyük ölçüde yararlı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Çizelge3.15

Şarkıların Makamsal/Modal Yapılardaki Eserleri Seslendirme Becerisine Etkileri ile İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H						
1		X					X						X					X						X						X				X								
2			X					X						X					X					X						X					X							
3			X					X							X						X				X						X				X							
4			X					X						X					X					X							X				X							
ORANLAR		4/1	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	0	4/1	4/2	0	4/1	0	4/1	4/2	0	4/1	4/1	4/2	4/1	0	0	0	0	4/4	0	0	0	0	0	4/1	4/3	0	4/1	4/3	0	0	0
İSTATİSTİK		f	1	3	0	0	0	1	3	0	0	0	0	1	2	0	1	0	1	2	0	1	1	2	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	3	0	1	3	0	0	0
		%	25	75	0	0	0	25	75	0	0	0	0	25	50	0	25	0	25	50	0	25	25	50	25	0	0	0	100	0	0	0	0	0	25	75	0	25	75	0	0	0

II.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1			X				X					X				X						X					X					X				
2			X							X				X					X					X				X	X							
3		X						X			X					X						X					X			X						
4			X					X				X					X					X					X				X					
5				X					X				X					X				X						X			X					
ORANLAR		5/1	5/3	5/1	0	0	5/1	5/2	5/1	0	5/1	5/1	5/2	5/1	5/1	0	5/2	5/1	5/1	5/1	0	0	5/4	0	5/1	0	5/1	5/2	5/1	0	5/1	5/2	5/2	5/1	0	0
İSTATİSTİK	f	1	3	1	0	0	1	2	1	0	1	1	2	1	1	0	2	1	1	1	0	0	4	0	1	0	1	2	1	0	1	2	2	1	0	0
	%	20	60	20	0	0	20	40	20	0	20	20	40	20	20	0	40	20	20	20	0	0	80	0	20	0	20	40	20	0	20	40	40	20	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.15’de görüldüğü gibi, şarkıların ses eğitimi materyalleri olarak kullanılmasının bireyin makamsal/modal yapılarıdaki eserleri seslendirme becerisine geliştirmede durumuna ilişkin olarak;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75’i büyük ölçüde yararlı,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75’i büyük ölçüde yararlı

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%50’si kısmen,%25’i hiç yararlı bulmadığını,

“Ninni” şarkısı için uzmanların%25’i büyük ölçüde,%50’si kısmen,%25’i hiç yararlı bulmadığını,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen yararlı,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların%100’ü büyük ölçüde yararlı,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %25’i kısmen,%75’i az yararlı,

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%75’i büyük ölçüde yararlı,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%60’ı büyük ölçüde,%20’i kısmen,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların%20’i tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si hiç yararlı bulmadığını,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’i tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az yararlı,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %20’i tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si az yararlı,

“Final Şarkısı” için uzmanların %80’i büyük ölçüde,%20’si kısmen yararlı,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların%20’i tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen,%20’si hiç yararlı bulmadığını,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların,%40’ı tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen yararlı olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

Şarkıların ses eğitimi materyalleri olarak kullanılmasının bireyin makamsal/modal yapılarıdaki eserleri seslendirme becerisine geliştirme durumuna ilişkin olarak ses eğitimi uzmanlarının verdiği yanıtlara göre örnekleme yer alan “Hoş geldiniz” “Yoksulluk Türküsü” “Kasa Çatırdıyor” “Sevmek İstersen Eğer” “Osmanlı Erkekleri” “Oh Be” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Ah Berelim” “Can Kurban” “Final Şarkısı” “Bir Hazin Hürriyet” “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların büyük ölçüde, “Zornan Değil” ve “Ninni” şarkılar kısmen, “Matem Şarkısı” şarkısının az yararlı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu bulgulara göre Cumhuriyet dönemi Türk müzikli oyunlarından oluşturulan bu şarkıların ses eğitimi materyalleri olarak kullanılmasının bireyin makamsal/modal yapılarıdaki eserleri seslendirme becerisini geliştirerek seslendirme yorumlamada farklı ifade olanaklarını kullanma, çeşitlendirme ve zenginleştirme bakımından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Çizelge 3.16

Şarkıların Repertuarı Çeşitlendirme ve Zenginleştirme Durumuna İlişkin Veriler

I.GRUP

UZMANLAR DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1		x					x						x			x					x					x						x		x							
2		x						x					x					x				x						x					x								
3			x					x					x				x						x							x				x							
4		x						x					x				x					x								x				x							
ORANLAR		4/3	4/1	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	0	4/4	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	4/1	4/2	4/1	0	0	0	4/4	0	0	0	0	0	4/1	4/3	0	4/1	4/2	4/1	0	0	
İSTATİSTİK	f	3	1	0	0	0	1	3	0	0	0	0	4	0	0	1	2	1	0	0	1	2	1	0	0	0	4	0	0	0	0	0	1	3	0	1	2	1	0	0	
	%	75	25	0	0	0	25	75	0	0	0	0	100	0	0	25	50	25	0	0	25	50	25	0	0	0	100	0	0	0	0	0	25	75	0	25	50	25	0	0	

II. GRUP

UZMANLAR DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1		x					x					x					x					x					x					x				
2			x					x							x				x				x					x	x							
3		x					x					x					x						x					x			x					
4		x					x					x					x					x					x			x						
5				x					x					x				x					x							x		x				
ORANLAR		5/3	5/1	5/1	0	0	5/3	5/1	5/1	0	0	5/3	0	5/1	0	5/1	5/3	5/1	0	5/1	0	5/2	5/3	0	0	0	5/2	5/1	5/1	0	5/1	5/2	5/3	0	0	0
İSTATİSTİK	N	3	1	1	0	0	3	1	1	0	0	3	0	1	0	1	3	1	0	1	0	2	3	0	0	0	2	1	1	0	1	2	3	0	0	0
	%	60	20	20	0	0	60	20	20	0	0	60	0	20	0	20	60	20	0	20	0	40	60	0	0	0	40	20	20	0	20	40	60	0	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.16’da görüldüğü gibi “Şarkılar ses eğitimi sürecinde sıklıkla kullanılan eserlerin yanı sıra repertuarı çeşitlendirme ve zenginleştirme bakımından ne ölçüde uygundur?” sorusuna;

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %75’i tamamen,%25’i büyük ölçüde uygun,
“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %75’i tamamen,%25’i büyük ölçüde uygun,
“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100’ü kısmen uygun,
“Ninni” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen uygun,
“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen uygun,
“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %100’ü büyük ölçüde uygun,
“Matem Şarkısı” için uzmanların %25’i kısmen,%75’i az uygun,
“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %25’i tamamen,%50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen uygun,
“Oh Be” şarkısı için uzmanların %60’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen uygun,
“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %60’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen uygun,
“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %60’ı tamamen,%20’si kısmen uygun,%20’si hiç uygun olmadığını,
“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %60’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si az uygun,
“Final Şarkısı” için uzmanların %40’ı tamamen,%60’ı büyük ölçüde uygun,
“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%20’si büyük ölçüde,%20’si kısmen uygun,%20’si hiç uygun olmadığını,
“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%60’ı büyük ölçüde uygun olarak cevap vermişlerdir.

Şarkıların repertuarı çeşitlendirme ve zenginleştirme amacına yönelik etkilerine ilişkin ses eğitimi uzmanlarının uygulama sonuçlarına göre örnekleme yer alan “Hoş geldiniz” “Yoksulluk Türküsü” “Ninni” “Kasa Çatırdıyor” “Sevmek İstersen Eğer” “Osmanlı Erkekleri” “Oh Be” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Ah Berelim” “Can Kurban” “Final Şarkısı” “Bir Hazin Hürriyet” “Neyim Eksik Sizlerden” şarkıları büyük ölçüde uygun , “Zornan Değil” şarkısı kısmen uygun, “Matem Şarkısı”nın ise uygun bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Cumhuriyet dönemi Türk müzikli oyunlarından oluşturulmuş bu seçkinin büyük bir çoğunluğunun ses eğitimi uzmanlarına göre ses eğitimi süresince sıklıkla kullanılan eserlerin yanı sıra repertuarı çeşitlendirme ve zenginleştirme amacına yönelik olarak uygun bulunması, farklı müzik türlerinin seslendirmesi ve çok kültürlü(multicultural)yaklaşımın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Çizelge 3.17

Şarkıların Türk Bestecilerine Ait Yapıtların Eksikliğini Giderme Durumuna Katkıları İle İlgili Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		HOŞGELDİNİZ		YOKSULLUK TÜRKÜSÜ		ZORNAN DEĞİL		NİNİNİ		KASA ÇATIRDIYOR		SEVMEK İSTERSEN EĞER		MATEM ŞARKISI		OSMANLI ERKEKLERİ	
		Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz
1		x		X		x		x		x		x			x	x	
2		x		x		x		x		x		x		x		x	
3		x		x		x		x		x		x		x		x	
4		x		x		x		x		x		x		x		x	
ORANLAR		4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/4	0	4/3	4/1	4/4	0
İSTATİSTİK	f	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	4	0	3	1	4	0
	%	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	100	0	75	25	100	0

II. GRUP

UZMANLAR- DERECELER		OH BE		HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI		AH BERELİM		CAN KURBAN		FİNAL ŞARKISI		BİR HAZİN HÜRRİYET		NEYİM EKSİK SİZLERDEN	
		Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz	Katkı sağlar	Katkı sağlamaz
1		x		x		x		x		x		x		x	
2		x		x			x		x	x			x	x	
3		x		x		x		x		x		x		x	
4		x		x		x		x		x		x		x	
5		x		x		x		x		x		x		x	
ORANLAR		5/5	0	5/5	0	5/4	5/1	5/4	5/1	5/5	0	5/4	5/1	5/5	0
İSTATİSTİK	f	5	0	5	0	4	1	4	1	5	0	4	1	5	0
	%	100	0	100	0	80	20	80	20	100	0	80	20	100	0

Çizelge 3.17’de görüldüğü gibi “Şarkılar ses eğitimi derslerinde kullanılan şarkı dağarı içinde Türk bestecilerine ait yapıtların eksikliğini gidermede katkı sağlar mı?” sorusuna,

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %75’i katkı sağladığını, %25’i sağlamadığını,

“Osmanlı Erkekleri” Şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %80’i katkı sağladığını, %20’si sağlamadığını,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %80’i katkı sağladığını, %20’si sağlamadığını,

“Final Şarkısı” için uzmanların %100’ü katkı sağladığını,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %80’i katkı sağladığını, %20’si sağlamadığını

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %100’ü katkı sağladığını bildirmişlerdir.

“Şarkıların Türk bestecilerine ait yapıtların eksikliğini giderme durumuna” ilişkin olarak uzman ses eğitimcilerinin görüşlerine göre, örnekleme alan “Hoş geldiniz” “Yoksulluk Türküsü” Zornan Değil” “Neyim Eksik Sizlerden” “Final Şarkısı” Oh Be” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Sevmek İstersen Eğer” “Kasa Çatırdıyor” “Ninni” “Osmanlı Erkekleri” isimli şarkıların %100 katkı sağladığı, geriye kalan beş şarkının ise büyük ölçüde katkı sağladığı anlaşılmaktadır.

Bu bulgulara göre, ses eğitimi uzmanlarının değerlendirmeleri büyük ölçüde tutarlılık göze çarpmakta ve örnekleme oluşturan şarkıların Türk bestecilerine ait yapıtların eksikliğini giderme bakımından tamamen katkı sağladığı görülmektedir.

Çizelge3.18

Şarkıların Oyunlaştırılarak Uygulanmasının Ses Eğitimi Hedeflerini Gerçekleştirmeye Yönelik Katkılarına İlişkin Görüşler

I.GRUP

UZMANLAR- DERECELER		HOŞGELDİNİZ					YOKSULLUK TÜRKÜSÜ					ZORNAN DEĞİL					NİNNİ					KASA ÇATIRDIYOR					SEVMEK İSTERSEN EĞER					MATEM ŞARKISI					OSMANLI ERKEKLERİ					
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H						
1				X				X					X				X						X				X				X			X								
2		X					X					X					X					X					X				X			X								
3				X				X					X					X					X					X				X			X							
4				X				X					X				X					X					X					X			X							
ORANLAR		4/1	0	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/1	4/3	0	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/2	4/1	4/1	0	0	4/3	4/1	0	0	0	4/1	0	4/3	0	0	4/3	4/1	0	0	
İSTATİSTİK		f	1	0	3	0	0	0	1	3	0	0	0	1	3	0	0	0	3	1	0	0	0	2	1	1	0	0	3	1	0	0	0	1	0	3	0	0	3	1	0	0
		%	25	0	75	0	0	0	25	75	0	0	0	25	75	0	0	0	75	25	0	0	0	50	25	25	0	0	75	25	0	0	0	25	0	75	0	0	75	25	0	0

II. GRUP

UZMANLAR- DERECELER		OH BE					HALET REZAKİ'NİN ŞARKISI					AH BERELİM					CAN KURBAN					FİNAL ŞARKISI					BİR HAZİN HÜRRİYET					NEYİM EKSİK SİZLERDEN				
		T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H	T	BÖ	K	AZ	H					
1		X					X					X					X					X					X					X				
2			X						X					X				X								X		X					X			
3		X						X					X				X					X					X					X				
4		X						X					X					X					X					X						X		
5			X						X					X				X					X						X				X			
ORANLAR		5/3	5/2	0	0	0	5/1	5/2	5/2	0	0	5/1	5/2	5/2	0	0	5/2	5/3	0	0	0	5/2	5/2	0	0	5/1	05/2	5/2	5/1	0	0	5/3	5/2	0	0	0
İSTATİSTİK	f	3	2	0	0	0	1	2	2	0	0	1	2	2	0	0	2	3	0	0	0	2	2	0	0	1	2	2	1	0	0	3	2	0	0	0
	%	60	40	0	0	0	20	40	40	0	0	20	40	40	0	0	40	60	0	0	0	40	40	0	0	20	40	40	20	0	0	60	40	0	0	0

T:Tamamen BÖ: Büyük Ölçüde K:Kısmen H:Hiç

Çizelge 3.18’de görüldüğü gibi “İncelemenize sunulan Operet şarkılarının oyunlaştırılarak uygulanması, ses eğitimi hedeflerini gerçekleştirmede ne ölçüde katkı sağlamaktadır?”sorusuna,

“Hoş geldiniz” şarkısı için uzmanların%25’i tamamen,%75’i kısmen katkı sağladığı,

“Yoksulluk Türküsü” şarkısı için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%75’i kısmen katkı sağladığı,

“Zornan Değil” şarkısı için uzmanların%25’i büyük ölçüde,%75’i kısmen katkı sağladığı,

“Ninni” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen katkı sağladığı,

“Kasa Çatırdıyor” şarkısı için uzmanların %50’si büyük ölçüde,%25’i kısmen,%25’i az katkı sağladığı,

“Sevmek İstersen Eğer” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen katkı sağladığı,

“Matem Şarkısı” için uzmanların %25’i büyük ölçüde,%75’ az katkı sağladığı

“Osmanlı Erkekleri” şarkısı için uzmanların %75’i büyük ölçüde,%25’i kısmen katkı sağladığı,

“Oh Be” şarkısı için uzmanların %60’ı tamamen, %40’büyük ölçüde katkı sağladığı,

“Halet Rezaki’nin Şarkısı” için uzmanların%20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen katkı sağladığı,

“Ah Berelim” şarkısı için uzmanların %20’si tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%40’ı kısmen katkı sağladığı,

“Can Kurban” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%60’ı büyük ölçüde katkı sağladığı,

“Final Şarkısı” için uzmanların%40’ı tamamen,%40’ı büyük ölçüde katkı sağladığını,%20’si hiç katkı sağlamadığını,

“Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için uzmanların %40’ı tamamen,%40’ı büyük ölçüde,%20’si kısmen katkı sağladığını,

“Neyim Eksik Sizlerden” şarkısı için uzmanların %60’ı tamamen, %40’büyük ölçüde katkı sağladığı görüşünü bildirmişlerdir.

Uzman görüşlerine göre; Şarkıların oyunlaştırılarak uygulanmasının ses eğitimi hedeflerini gerçekleştirmede örneklemde yer alan “Ninni” “Kasa Çatırdıyor” “Sevmek İstersen Eğer” “Osmanlı Erkekleri” “Oh Be” “Halet Rezaki’nin Şarkısı” “Ah Berelim” “Can Kurban” “Final Şarkısı” “Bir Hazin Hürriyet” “Neyim Eksik Sizlerden” şarkıları büyük ölçüde katkı sağlamakta, “Hoş geldiniz” “Yoksulluk Türküsü” “Zornan Değil” ve “Matem Şarkısı” ise kısmen katkı sağladığı görülmektedir.

Bu bulgulara göre, örnekleme yer alan şarkıların büyük çoğunluğunun oyunlaştırılarak uygulanması ile ses eğitimi hedeflerinin gerçekleştirilmesi yönünde büyük ölçüde ya da kısmen katkı sağlandığı ifade edilmektedir.

BÖLÜM 4

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

4.1 SONUÇLAR

İki gruba ayrılan dokuz ses eğitimi uzmanı öğretim elemanının, Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş olan onbeş şarkı üzerinde ders ortamında öğrencilerle yaptıkları uygulamalı çalışmalar sonucunda, bu şarkıların Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Programları'nda yer alan ses eğitimi derslerinde eğitim materyalleri olarak kullanılabilirliğine ilişkin görüşleri toplanarak değerlendirilmiştir.

1- I.grupta yer alan dört ses eğitimi uzmanından üçü, öğrencilerle yaptıkları uygulamalı çalışmalar sonucunda, “Osmanlı Erkekleri”, “Matem Şarkısı” ve “Yoksulluk Türküsü” isimli şarkıların, bireye bedensel, zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazandırmada tamamen, “Hoşgeldiniz”, “Ninni”, “Sevmek İstersen Eğer” adlı şarkıların büyük ölçüde, “Zornan Değil”, “Kasa Çatırdıyor” adlı şarkıların ise kısmen etkili olduğu görüşünü bildirmişlerdir.

II. grupta yer alan beş uzmanın uygulayarak inceledikleri yedi şarkıdan “Oh Be”, “Can Kurban”, “Final Şarkısı”, “Bir Hazin Hürriyet”, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların, bireye bedensel, zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazandırmada büyük ölçüde , “Halet Rezaki'nin Şarkısı”nın kısmen etkili olduğu görüşünde birleştikleri anlaşılmaktadır. “Ah Berelim” şarkısıyla ilgili olarak beş uzmanın görüşlerindeki farklılık, söz konusu davranışın kazandırılmasında bu şarkının eğitim materyali olarak kullanılmasının yararlı olmayacağını düşündürmektedir.

Bu bulgulardan elde edilen sonuçlara göre; örnekleme oluşturan şarkıların büyük bir çoğunluğunun bireye bedensel, zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve uyanık olma bilinci kazandırmada etkili olduğu anlaşılmaktadır.

2- I.grubu oluşturan dört uzmanın inceledikleri sekiz şarkı içinde bulunan, “Yoksulluk Türküsü”, “Ninni”, “Hoş Geldiniz”, “Sevmek İstersen Eğer”, “Matem Şarkısı” ve “Osmanlı Erkekleri” isimli beş şarkının bireye doğru solunum alışkanlığı kazandırmada tamamen ve büyük ölçüde, “Zornan Değil” ,“Kasa Çatırdıyor”adlı şarkıların ise kısmen etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

II. grubu oluşturan beş uzmanın inceledikleri yedi şarkı arasında, “Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Can Kurban”, “Final Şarkısı” ve “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların bireye doğru solunum alışkanlığı kazandırmada büyük ölçüde etkili , “Ah Berelim” ve “Bir Hazin Hürriyet” isimli şarkıların ise kısmen etkili olduğu görüşleri elde edilen bulgular arasındadır.

3- I.grubu oluşturan dört uzmanın ders ortamında yaptıkları uygulamalar ve değerlendirmeler sonucunda sekiz şarkı ile ilgili bulgulara göre; şarkıların soluk basıncını güçlendirme, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırma durumuna ilişkin olarak, “Hoş Geldiniz”, “Yoksulluk Türküsü”, “Zornan Değil”, “Sevmek İstersen Eğer” ve “Osmanlı Erkekleri” isimli şarkıların büyük ölçüde yarar sağladığı, “Matem Şarkısı” ve “Ninni” şarkılarının ise kısmen yararlı olduğu görüşü ortaya çıkmıştır.

II. grupta yer alan beş uzmanın yedi şarkı üzerinde yapmış oldukları incelemeler sonucunda, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırma durumuna ilişkin olarak, “Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Can Kurban”, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların büyük ölçüde , “Ah Berelim” ve “Bir Hazin Hürriyet” şarkıları kısmen, “Final Şarkısı”nın ise yararının az olduğu görüşleri ortaya çıkmıştır.

4-I.gruptaki uzmanların inceledikleri şarkıların cümleleme için gerekli soluk denetimini gerçekleştirme durumu ile ilgili olarak ; “Hoş Geldiniz”, “Yoksulluk Türküsü”, “Zornan Değil” şarkıları büyük ölçüde, “Sevmek İstersen Eğer”, “Osmanlı Erkekleri”, “Matem Şarkısı” büyük ölçüde, “Ninni” şarkısının ise kısmen işlevsel olduğu ortaya çıkmıştır.

II. grup uzmanların inceledikleri yedi şarkıdan “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Oh Be”, “Final Şarkısı” ve “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların cümleleme için gerekli soluk denetimini gerçekleştirmede büyük ölçüde, “Ah Berelim”, “Can Kurban”, “Bir Hazin Hürriyet” isimli şarkıların ise kısmen işlevsel olduğu anlaşılmaktadır.

5- I grup uzmanlar, incelemiş oldukları şarkıların büyük çoğunluğunun, sesi doğru yerde, doğru ve temiz olarak üretme ve geliştirme becerisi kazandırmada faydalı olacağı görüşünde birleşmişlerdir. Bu grubun incelemiş olduğu şarkılar içinde “Matem Şarkısı” ve “Zornan Değil” isimli şarkıların bu beceriyi kazandırmada kısmen fayda sağladığı belirtilmiştir.

II. grubun incelemiş olduğu şarkılar içinde “ Ah Berelim”, “Bir Hazin Hürriyet”, “Final Şarkısı”, “Can Kurban”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”nın sesi doğru yerde, doğru ve temiz olarak üretme ve geliştirme becerisi kazandırmada kısmen ve yetersiz kaldığı, “Oh Be” ve “ Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların büyük ölçüde fayda sağladığı anlaşılmaktadır.

6-Şarkıların seslendirilmesi ve yorumlanmasında I.grubta yer alan uzmanlar “Hoş Geldiniz” şarkısının Non Legato, “Yoksulluk Türküsü”nün Legato, “Zornan Değil” şarkısının Non Legato, “Ninni” şarkısının Legato, “Kasa Çatırdıyor” şarkısının Legato ya da Non Legato, “Sevmek İstersen Eğer” isimli şarkı için uzmanların büyük çoğunluğu Non Legato’yu tercih ederken, Legato ve Staccato söyleyiş biçiminin kullanılmasının etkili olacağı düşüncesini de ortaya koyanlar görülmektedir. “Matem Şarkısı”nın Legato ya da Non Legato, “Osmanlı Erkekleri” şarkısında ise Legato ve Non Legato söyleyiş biçimlerinin kullanılmasının daha etkili olacağı görüşü ortaya çıkmıştır.

II. Grup uzmanların uyguladıkları şarkılara bakıldığında; “Oh Be” şarkısı için Legato ve Non Legato, “Halet Rezaki’nin Şarkısı” için büyük bir çoğunluğun katılımı ile Non Legato, “Ah Berelim” şarkısının Non Legato, “Can Kurban” şarkısının daha çok Non Legato, “Final Şarkısı” için Legato ve Non Legato, “Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için Legato ve Non Legato, “Neyim Eksik Şarkısı” içinse üç söyleyiş biçiminin de kullanılmasının etkili olacağı görüşleri ortaya çıkmıştır.

7-Şarkıların seslendirilmesinde I.grubun incelemiş olduğu sekiz şarkının büyük çoğunluğu için uzmanlar Alt ve Orta registerlerde kullanılmasının uygun olacağı görüşünde birleşmişlerdir. “Hoş Geldiniz”, “Zornan Değil”, “Matem Şarkısı” ve “Osmanlı Erkekleri” isimli şarkıların Alt, Orta ve Üst Registerler içinde kullanılabileceğini düşünen uzmanlarda mevcuttur.

II. grup uzmanlarının değerlendirmelerine göre, “Oh Be” şarkısında büyük çoğunlukla bütün registirlerin, “Halet Rezaki’nin Şarkısı” için çoğunluk Alt/Orta, “Ah Berelim” için

Alt/Orta ve Orta/Üst , “Can Kurban” şarkısında Orta/Üst ve tüm registerlerin, “Final Şarkısı” için Alt/Orta ve Orta/Üst registerlerin, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkı için Alt/Orta ve Orta/Üst registerlerin kullanılabileceği görüşleri ortaya çıkmıştır. “Bir Hazin Hürriyet” şarkısı için bütün uzmanların, sesin sadece Alt/Orta registerlerde kullanılması gereği konusunda birleştikleri görülmektedir.

8- Şarkıların, dili açık, anlaşılır kullanma ve iyi ekleme becerisi kazandırma durumu ile ilgili olarak, I.grup uzmanların incelemiş oldukları sekiz şarkı içinde “Kasa Çatırdıyor” ve “Matem Şarkısı”nın kısmen, diğer şarkıların büyük ölçüde yararlı olduğu görüşü ortaya çıkmıştır.

II. grubun incelemiş olduğu “Oh Be”, “Halet Rezaki’nin Şarkısı”, “Ah Berelim”, “Can Kurban” ve “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıların, dili açık, anlaşılır kullanma ve iyi ekleme becerisi kazandırmada büyük ölçüde etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır. “Final Şarkısı” için uzmanların farklı görüşleri mevcuttur. “Bir Hazin Hürriyet” şarkısının ise kısmen etkili olduğu düşünülmektedir.

9-Şarkılarda yer alan sözcüklerin anlamlarına uygun tonlama ile seslendirme becerisi kazandırma durumuna etkililiği bakımından, I grubun incelemiş olduğu sekiz şarkı içinde “Zornan Değil”, “Ninni”, “Kasa Çatırdıyor”, “Matem Şarkısı” ve “Osmanlı Erkekleri”nin kısmen etkili olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. Sekiz şarkı içinde “Sevmek İstersen Eğer”ve“Hoş Geldiniz” isimli şarkıların ise büyük ölçüde etkili olduğu görüşü dikkat çekmektedir.

II. grubun incelemiş oldukları yedi şarkıya bakıldığında “Oh Be”, “Can Kurban”, “Neyim Eksik Sizlerden” isimli şarkıları sözcüklerin anlamlarına uygun tonlama ile seslendirme becerisi kazandırmada büyük ölçüde etkili, diğer dört şarkının ise kısmen etkili olduğu görüşü ortaya çıkmıştır.

10- I. ve II. grupta yer alan ses eğitimi öğretim elemanlarının incelemiş oldukları toplam onbeş şarkının anlamsal içerik ve sözcüklerin halk dili ile kullanımı bakımından ses eğitiminde eğitim materyali olarak kullanılması uygun bulunmuştur.

11- Nüans, ifade ve hızla ilgili müziksel davranışları kazandırma durumuna ilişkin olarak uzmanlar, incelemiş oldukları sekiz şarkıdan “Yoksulluk Türküsü”, “Ninni”, “Sevmek İstersen Eğer”, “Osmanlı Erkekleri” isimli şarkıların büyük ölçüde, “Hoş Geldiniz”, “Zornan Değil”, “Kasa Çatırdıyor”, “Matem Şarkısı ”isimli şarkıların ise kısmen faydalı olduğu görüşünde birleşmişlerdir.

II.grubun incelemiş oldukları şarkılar üzerinde değerlendirmelerine bakıldığında , “Ah Berelim” ve “Final Şarkısı”nın kısmen, geride kalan beş şarkının nüans, ifade ve hızla ilgili müziksel davranışları kazandırma da büyük ölçüde fayda sağladığı görülmektedir.

12- I.gruptaki uzmanlar “Matem Şarkısı” ve “Zornan Değil” isimli şarkıları, ses eğitimi derslerinin program hedeflerini gerçekleştirme bakımından yararlı bulmadıklarını, bu nedenle repertuarı dışında tutulması, diğer altı şarkının ses eğitimi repertuarı içine alınmasının, eğitim materyallerinin müzik türleri açısından çeşitlilik içermesine ve zenginleşmesine büyük ölçüde katkı sağlayacağı görüşünde olduklarını ifade etmişlerdir.

II. grub uzmanların uyguladıkları “Ah Berelim”, “Can Kurban” isimli şarkıların repertuvar dışında kalması gerektiği, geride kalan beş şarkının ses eğitimi repertuvarının çeşitlenmesi ve zenginleşmesine büyük ölçüde katkı sağlayacağı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

13- I. ve II. grup uzmanların uygulayarak inceledikleri toplam onbeş şarkının, ses eğitimi derslerinde oluşturulan repertuvarlarda Türk bestecilerine ait yapıtların eksikliğini gidermede tamamen katkı sağlayacağı görüşünde birleşmiş oldukları görülmektedir.

4.2 TARTIŞMA

Bu bölümde, iki gruba ayrılan dokuz ses eğitimi uzmanı öğretim elemanının, Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş onbeş şarkıyı ders ortamında öğrencilerine çalıştırıp uyguladıktan sonra, kendilerine yöneltilen anket sorularına verdikleri yanıtlardan ortaya çıkan sonuçlara ilişkin olarak araştırmacının görüşleri tartışmaya sunulmuştur.

Uzman değerlendirmelerine göre iki gruba paylaştırılan onbeş şarkıdan büyük çoğunluğunun bireye bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme, uyanık olma bilinci ve doğru solunum alışkanlığı kazandırmada büyük ölçüde etkili olacağı görüşünden yola çıkılarak; araştırmacının düşünceleri şunlardır;

Alışkanlık, uzun kullanma ve yinelemeler sonucu bedensel ya da anlıksal bir etkinliğin giderek oturaklaşıp daha kolay, çabuk ve kusursuz biçimde yapılması eğilimi ya da yetisidir(Öncül 2000). Solunumun kolay, çabuk ve doğru olarak alışkanlık haline gelmesi uzun bir süreç ve düzenli alıştırılmaları gerektirmektedir. Derslerde yapılan solunum çalışmalarının yanı sıra bu tür şarkıların kolay deşifre edilebilmesi ve belleğe çabuk

yerleşmesi öğrencilerin solunum ile ilgili davranışları kontrol etmesine fırsat tanıyacak, solunum alışkanlığını geliştirmede etki sağlayacaktır.

I. ve II. grup uzman öğretim elemanları Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu şarkıların, soluk basıncını güçlendirme, soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırmada ve cümleme için gerekli olan soluk denetimini gerçekleştirmede büyük ölçüde yarar sağlayacağı görüşündedirler. Nüans değişiklikleri, soluk basıncının farklı kuvvetlerde kullanılabilmesi sonucunda gerçekleşir. Bu şarkıların soluk basıncını güçlendirme ve soluğu farklı kuvvetlerde ve biçimlerde kullanma becerisi kazandırmada yararlı görülmesi, seslendirme yorumlama aşamasında bu davranışların etkili olacağını göstermektedir.

Bir eserin yorumu sırasında müzik cümlelerinin belirtilmesi, anlatımı belirginleştirerek eserin karakterinin ortaya çıkarılmasına yardımcı olmaktadır. Uzmanlar şarkıların ses-soluk bağlantısı kurma ve güçlendirmede büyük ölçüde etkili olduğu görüşünde birleşmekte bu sonuç ışığında şarkıların ses eğitimi sürecinde eğitim materyalleri olarak kullanılmasının yararlı olacağı anlaşılmaktadır.

I.ve II. grup ses eğitimi uzmanlarının kendi grupları içinde yer alan şarkıların büyük bir çoğunluğunun bireye sesi doğru yerde üretme ve geliştirmede büyük ölçüde fayda sağlayacağı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Uzmanların bu konuda ortak görüşte olmaları, Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarından seçilmiş bu seçkinin ses eğitimi materyali olarak kullanılmasının yararlı olacağını ortaya koymaktadır.

Şarkıların karakteristik özelliklerinin (tonalite, aralık, ritm, ses, metin, hız) seslendirme biçimlerini belirlediği bilinmektedir. Çizelgedeki durum, her iki gruba ait şarkıların söyleyiş biçimlerinin belirlenmesinde kişisel tercihlerin öne çıktığını göstermektedir.

Şarkıların seslendirilmesinde kullanılacak registerler konusunda uzmanların farklı yaklaşımlar içinde oldukları görülmektedir. Uzmanların incelemeleri sonucunda şarkıların büyük çoğunluğunun büyük ölçüde etkili ve işlevsel olduğu ortaya çıkmıştır. Sesin renk, genişlik ve register gibi temel özelliklerine bakılarak belirlenen ses türü gırtlak kaslarının gelişmesine bağlı olarak 20'li yaşlardan sonra kesinlik kazanır. Öğrencilerin ses eğitim süreci içinde yaş ve ses türü özellikleri dikkate alınarak şarkıların farklı registerlerin kullanımıyla, söylenilebileceği düşünülmektedir. Eğitim Fakültelerindeki öğrencilerin eğitim süreci içinde ses sınırlarının geliştirilebileceği öngörüsünden yola çıkarak bu şarkıların transpoze yoluyla farklı ses türlerine uygun tonlarda seslendirilmesi mümkün olabilir.

İki grupta yer alan uzman ses eğitimcileri, şarkıların büyük çoğunluğunu dili açık anlaşılır kullanma ve iyi ekleme becerisi kazandırma bakımından kısmen faydalı

bulduklarını ifade etmişlerdir Şarkılardaki prozodi hataları dilin anlaşılabilirliğini zorlaştırmaktadır. Bu bakımdan eğitim materyali olarak kullanılması düşünülen bu tür şarkılardan bazılarının eğitim aşamasında belirli aksaklıklar yaratacağı düşünülmektedir.

Şarkılarda yer alan sözcükleri anlamlarına uygun tonlama ile seslendirme becerisi kazandırma bakımından örnekleme oluşturan onbeş şarkının dokuzu kısmen etkili bulunmuştur. Diğer altı şarkıda prozodi hatalarının daha az olması, uzman görüşlerinin olumlu yönde etkilendiği düşüncesini akla getirmektedir. Sözlü bir müzik yapıtında, müzik ve söz ögesinin anlam, vurgu ve deyiş bakımından uyumlu olmasına prozodi denilmektedir. Eğitim materyali olarak kullanılan halk müziğimizin seçkin örneklerinde ve çağdaş Türk Müziği eserlerinde bu kuralın önemi tüm ses eğitimcileri tarafından bilinmektedir. Örnekleme oluşturan şarkıların büyük bir çoğunluğunun prozodi bakımından hatalarla dolu olduğu görülmektedir. Ayrıca bu konu(prozodi) tiyatro müziği içindeki problemlerden birini de göz önüne çıkarmıştır. Oyunda bir araç olarak kabul edilen ve kullanılan müzik içinde yer alan şarkı sözlerinin anlaşılır olması konunun iyi ifade edilebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Sözlerin anlaşılabilirliği ise ancak doğru bir telaffuz(söyleyiş) ve doğru prozodi ile gerçekleşmektedir.

Eğitim materyali olarak kullanılacak eserlerin anlamsal içeriğini ifade eden sözcüklerin etik açıdan doğru ve olumlu değerler taşıyan, insan duygularını ince ve derin bir üslupla anlatan seçkin metinlerden oluşması tercih edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, uzman eğitimciler seçkide yer alan şarkı sözlerinin halk dili ile kullanılması ve dolayısıyla espri ve eğlendirici özelliklerinin ön plana çıkmasını eğitsel açıdan mahsurlu görmemişlerdir. Bu durum, müzik türlerinde çeşitlilik, farklılık, çok kültürlülük yaklaşımlarının olumlu karşılandığını ortaya koymaktadır.

Ses eğitiminde kullanılan repertuvarlarda Türk bestecilerine ait yapıtların eksikliği göze çarpmaktadır. Örnekleme oluşturan yapıtlardan eğitsel ve sanatsal değeri yüksek olanların bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlama bakımından bir örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Repertuvar içinde yer alan lied, aria-antiche, aria, çok seslendirilmiş geleneksel müzikler ve çağdaş Türk Müziği vokal eserlerinin yanı sıra oyun müziklerinin repertuvara katılması, türlerin çeşitlendirilip zenginleştirilmesine ve seslendirmede farklı ifadeler kullanma becerisinin geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

4.3 ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarının ortaya koyduğu bulgular ve tartışmalar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur;

1-Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunları içinde eğitim materyali olarak kullanılabilecek çok sayıda şarkı mevcuttur. Ses eğitimcilerinin söz konusu eserleri incelemeleri önerilir.

2- Ses eğitimi materyalleri olarak kullanılmak üzere Türk Müzikli Oyunları'ndan seçilecek şarkıların, ses eğitimi programlarında belirlenen hedef davranışları kazandırabilecek nitelikleri taşıması ve her ses türü için uygun tonlara transpoze edilerek uygulanması önerilir.

3 -Ses eğitimi sürecinde oyun ve dans yoluyla, bu öğeleri de içine alarak seslendirme çalışmaları bireye bedensel ve zihinsel rahatlık ve ifadeyi güçlendirme becerisi kazandırmada yardımcı olacaktır. Bu görüş doğrultusunda, söz konusu şarkıların oyunlaştırılarak seslendirilmesi önerilir.

4- Bu oyun müziklerine uygun söyleyiş biçimlerinin belirlenmesi için, oyun metninin tamamının okunması ve şarkıyı seslendiren karakterin kişilik özelliklerinin dikkate alınması önerilir.

5-Araştırmacıların Cumhuriyet Dönemi Türk Müzikli Oyunlarını inceleyerek eşlik düzenlemeleri üzerinde çalışmaları önerilir.

6- Doğru bir prozodi ile yazılan eserlerin dilin anlaşılmasında çok büyük bir rolü olduğu bilinmektedir. Müzikli Oyunların içinde yardımcı ve iddiasız olarak yer alan müzik ögesinin kullanılmasında, ulusal dilin yapısıyla, ezgisel ve ritmik bütünlüğün korunması hedeflenmelidir. Bu görüşe dayanarak operet ve tiyatro müzikleri yazan bestecilerin prozodi kurallarını önemsemeleri önerilir.

KAYNAKÇA

ALTAR, Cevad Memduh.
1975 *Opera Tarihi*

AND, Metin.
1971 *Meşrutiyet Döneminde Türk Tiyatrosu*
1973 *50 Yılın Türk Tiyatrosu*
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

ARIKAN, Yılmaz.
1998 *Uygulamalı Tiyatro Eğitimi*
Aktaş Yayınları, İstanbul

ARPAD, Burhan.
1969 “Müzikli Türk Tiyatrosunda Cemal Reşit Rey.”
Orkestra Dergisi, XII ,27: 23

BARIN, Nasuh.
1999 *Batı Dans Tarihi*
T.C.Kültür Bakanlığı, Ankara

BROOK, Peter.
2004 *Açık Kapı*
(1997)(Çev. Metin Balay),
Yapı Kredi Yayınları-2086

BROCKETT, Gross.
1923 *Tiyatro Tarihi*
(2000)(Çev. İnönü Bayramoğlu)
Ankara Post Kitabevi

COOK, Nicholas.
1999 *Müziğin ABC'si*
(Çev.Turan Doğan)
Kabalcı Yayınevi:149

ÇALIŞLAR, Aziz.
1995 *Tiyatro Ansiklopedisi*
1996

ÇEVİK, Suna.
1999 *Koro Eğitim ve Yönetim Teknikleri*
Yurt Renkleri yayınları

DÖNMEZ, Oğuz.
2003 “Sanatsal Yaratma Özgürlüğü Işığında Türkiye’de Ulusal Operanın
Oluşumuna Katkı.”
I.Ulusal Müzik ve Sahne Sanatları Kongresi, İzmir:Kent Kitaplığı

ERKEK, Hasan.
1970 “Oyun İçinde Şarkı ve Türküler ”

Tiyatro Araştırmaları Dergisi, II,1:85

FINKELSTEIN, Sidney.

2000 *Müzik Neyi Anlatır*

(1986) (Çev. M. Halim Spatar)

Kaynak Yayınları:68

HAUSER ,Arnold

1984 *Sanatın Toplumsal Tarihi*

(Çev:Yıldız Gölönü)

Remzi Kitabevi,İstanbul

KUTLUK, Fırat.

1989 “Darülbedayi’de Operet”

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi

LENOİR, Beatrice.

2004 *Sanat Yapıtı*

(Çev:Aykut Derman)

Yapı Kredi Yayınları

MİMAROĞLU, İlhan.

1999 *Müzik Tarihi*

Varlık Yayınları Sayı:533

Müzik Ansiklopedisi

Müzik Ansiklopedisi Yayınları

NUTKU, Özdemir.

1999 *Atatürk ve Cumhuriyet Tiyatrosu*

Özgür Yayınları,124

PEKMAN, Yavuz.

2002 *Çağdaş Tiyatromuzda Geleneksellik*

ÖNCÜL, Remzi.

2000 Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü

SAY, Ahmet.

2002 *Müzik Tarihi*

Müzik Ansiklopedisi Yayınları

SACHS, Curt.

1965 *Dünya Musikisi Tarihi*

(Çev:İlhan Usmanbaş)

SÖZER, Vural.

1996 Müzik Ansiklopedik Sözlük

Remzi Kitabevi

ŞENER, Sevda.

2003 *Gelişim Sürecinde Türk Tiyatrosu*

TUNCAY, Murat.

1997 “Müzikalin Kısa Tarihi”

Mimesis Tiyatro Çeviri ve Araştırma Dergisi, III, 7:355

YILDIZ, Nedim. “Selam”

1999 Cumhuriyet’e Selam. Tiyatro Bölümü Gösteri 2 bölüm

YENER, Faruk

1983 *Müzik*

TTOK yayınları İstanbul